

ELŐFIZETÉS

HELYEKEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyomatási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, november 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Komédia.**
- A képviselőház ülése.**
- A ruszcsuki találkozó.**
- A harcias püspök.**
- A cár hőbortja.**
- A zászlóvivő nyilatkozik.**
- Saelli és Darányi az esküdtbíróág előtt.**
- Csalás aradi ajánlólevelekkel.**
- Nécsabitás.**
- Mahelka újabb sikkesztései.**
- Vádirat a bűvész ellen.**
- Márk Károly bűnéje.**
- A király beteg.**
- Egy aradi iparosinasról.**
- A nagyherceg regénye.**
- Tárca: A nyugalmazott kapitány.** Irta: Szabó Ferenc.
- Regény-Csarnok: A réma-párisi expressvo-nat.** Fordította: Ritt Gyula.

Komédia.

Arad, november 13.

A Nemzeti Kaszinóban felbuzgottak Ugron Gábort, hogy üljön gyorsvonatra és meg se álljon Kolozsvarig, a hol harci teendői lesznek. Veszélyben van Majláth püspök, veszélyben a haza, a katolicizmus, a papi tekintély, szóval minden. Ki kell rántani a kardot és visszavágni amugy magyarmiskáson, hogy jó időre megemlegesse az ellenfél azt, a mit kap.

A nemes székely szót fogadott és sietett a megbízásnak eleget tenni. A Nemzeti Kaszinó mánás urai pedig a mai délután folyamán féltették a kártyát, nem is beszéltek talán olyan hangosan, mint máskor. Lesték izgatottan a teleg-

rammot, melyben el lesz mondva, mit végzett az erdélyi státus-gyűlésen Ugron Gábor.

Hát ez bizonyos kontra volt, kontra a javából. Ultramontánoknak való csemege a református gyűlésen elhangzott riasztó szózat után, a mely nagyon megfeküdte a klerikális tábor gyomrát.

Lássuk hát, mit végzett Ugron Gábor? Ugron Gábor jó ideig kerülgette a mondanivalóit. Először flastromot ragasztott a Majláth püspök fájó sebére, körül-tömjézte jobbról, balról s mikor ezzel betelt, nekiment teljes gőzzel az egyházpolitikának s megcibálta két kézzel azok fejét, a kik a liberális reformokat megalkották.

A támadás, noha a már jól ismert ultramontán frázisokba volt borulva, természetesen és első sorban Bánffy ellen irányult. Mert az volt a főcél: visszavágni minden áron! Visszavágni a protestánsoknak és nem kell kimélni senkit!

Alább megolvasható ez a mérges kis beszéd. Az neki a tendenciája, hogy mit panaszkodnak a reformátusok, mit riogatják fel a közvéleményt, minek kürtölik jajszavukkal tele a világot, a mikor ők az okozói a tulajdon panaszuknak. Lám, Ugronék már az egyházpolitikai harcok elején megjósolták, hogy a tervbe vett reformok a protestánsoknak fognak legtöbbet ártani. Ugy is történt. És most azok, kik a reformot lanszirozták, a kik bűnösök annak megalkotásában, azok önvédelmül a katolikus egyházat támadják és füt-fát, minden vétket a főpapokra kennek. Így tettek

Majláth püspökkel a kolozsvári ünnepségek után, ezért fogták rá, hogy a felekezetekkel szemben türelmetlen, hogy erőszakkal, pénzzel, protekció ígéretésével térít, hogy békebontó és ki tudja még mi.

Igy beszélt Ugron, a nagy székely, a letört Rabonbán, aki mostanság csak zárta körü gyűléseken politizál. A státus-gyűlésen tapsoltak neki s bizonyára Pestről is kapott üdvözlő telegrammot. A Nemzeti Kaszinó ultramontán fülkéjéből tudniillik, hol a mai kirohanást megszélték.

Lám, Majláth püspök ma már neszt fogott, mert sokkal ovatosabb formában tárta fel a sebeit. Szenvedélyes harci riadó helyett megpengette a jezsuita síránkozás hurját s inkább a védelemre, mint a támadásra helyezte a súlyt. Oda-bujt az Ugron Gábor széles háta mögé s míg ő maga csak a szeméit forgatta ánitatosan, biztatja a székelyt: üsd komám, üsd!

Komédia biz' ez, jó uraim, nevetséges, csunya komédia. A mai zavaros időkben a magunk baja is elég, kár a fejünkre borítani a klerikalizmus fertőjét.

A mit Majláth a kolozsvári ünnepségen tett, azért megkapta a magáét, meg is érdemelte bőségesen. Mire volt jó a mai gyűlés alkalmából minden aproponélkül felkavarni a kedélyeket és miért kellett beküldeni a rajvonalba éppen Ugron Gábort?

Akárhogy kerülgetik a dolgot, nyilvánvaló Ugron mai szerepléséből, hogy fel akarja ujtani a felekezeti harcot s

TARCA

A nyugalmazott kapitány.

Irta: Szabó Ferenc.

Haja galambbősz, sűrű, tömött. Bajusza szünten fehér, ott barnuló csupán, ahol az összetartó pödörből kissé sok ragadt reája. Álla gondosan borotvált, megtüremelő ráncokkal a vénsegtől. Ha kopottas, mindig tiszta, itt-ott kifényesült egyenruhát nem hordana, parancsoló tekintete, egyenes testtartása akkor is elárulná a katonát. Ugy lépked, mintha most is harcba vezetné a csapatot. Mintha most is a kedves, öreg Nina követné a tekintetével.

Akkor a magasban ólomszínű felhők kóvályogtak. A kedves, soha nem panaszkodó Nina aggodalmasan szólt utána az a-lakból, melyet hűvösen árnyékoltak be a vadszörlombok:

— Jó volna ha ernyőt vianél. Nem érdemlem meg, hogy valami betegséget kapj érettem!

A nyomorék testü, végtelen finom lelkü asszonyoknak honnan van ilyen furcsa gondolatuk? Hogy egy katona, egy kapitány holmi betegséget, talán éppen náthát kaphat egy kis esőtől? Csak a kegyetlenül gyűlölt muszka, meg a jól futó osztrák előtt vethette ki egykor

olyan dacosan a mellét, mint ahogy most adta vissza a szót:

— Minek tartasz engem, Nina? Azt hiszed, hogy vénsegemre polyák lettem? Hátha kartács-zápor nullana az égből?

Es ment, hiába lógatta a lábát az ólmos felhő. Egyenesen, délcegen ment, hogy öröme teljék benne Ninának, a ki le nem vette róla a nyájas, meleg tekintetét. Boldogságára szolgált a gondolat, hogy a szűkös gázsiból mindennap megtakaríthat egy kis bokréta való anélkül, hogy Nina ismerné az áldozat nagyságát. A bokréta ott illatozott a pohárban más napig; aztán felkerült a nagy vakablakba, a mely nehéz szagu, pazar szinpompájú és bánatosan zörgő volt a sok-sok hervadt bokréta-tól. Ezekről mondta Nina kedves, meleg hangon, a végzetben való panasztalan megnyugvással:

— Legalább gyaluforgács helyett beteszitek a koporsómba. Édesebb lesz rajtuk az álom. Meg ne feledkez szegényekről, Pali!

— Na na na! Olyan mulatságos volt ez a kedves kötődés, hogy Nina hamarabb fog meghalni, mint ő. Együtt, egyszerre távoznak a földről: ez a napi parancs! Es ment vidáman, délcegen a bokréta után, noha már egyegy csepp kopogtatta a házfedeleket. Sebaj! Egykor kartács-zápor szakadt, még sem rettent vissza. Mikor azonban hazatért, nem volt, aki a bokréta szokott nyájas mosoly kíséreté-

ben elfogadja: Nina, a kedves, szegény Nina, élettelenül feküdt a szék mellett. Arca most is panasztalan kedvességgel mosolygott. Csak a szerető lélek lángja nem röpködött a meleg tekintetében.

A kemény napi parancsot hiába adta ki lelke; valamelyik irigy égi hatalom megszegte. Es azóta tíz hosszú év telt el.

Ott lakik most is a kis kétablakos, vadszörlővel befutott házban. Nem tudná elhagyni a helyet, a hol Nina élt. Azóta gazdát cserélt a ház; de valami pietástéle tiszteletből őt nem üzték ki idegen ajtóra. Hátul egy vénseges vénasszony lakik, aki Ninát is ismerte: ez a gondozója s olykor beszélgetőtársa. Mert különben a kapitány hallgatag, magában tündődő. Ha különös állapotából olykor fel nem rázná, órákig is elbeszélgetne a Nina kopott, aranyrámas képével.

— Már megint? Még belebolondul a tekintetes ur! — zsörtölődik ilyenkor jóakarólag és hogy a furcsa gondolatokat hamarabb kiüldözze a fejéből, olyan dörömbölést visz véghez az edényekkel, hogy a szomszédba is áthallik.

Rendesen korán szokott kelni. Megszokta, belerozdásodott a rendbe, akárcsak trombitászó költögetné. Papucsban, lábhegyen lépeget, amíg felöltözködik, hogy ne zavarja Ninát, aki a falról mindenféle kíséri a tekintetével; bárha kissé homályos, meglakult a szemgolyója. Ko-

ennek kapcsán az ő klerikális csatlósainak segédelmével nekiment mindannak, a mit hosszú idő után, szembeszállva minden ellentétkevéssel, a nagynehezen diadalra jutott liberális eszmék alapján megalkotott a nemzet.

Hiába döngeti Ugron a kaput, hiába csorbitja ki rezes csatabárdját a szabadelvűség sáncain, nem fog abban részt ütni sem ő, sem Majláth püspök.

Ez a mi meggyőződésünk és meggyőződése mindazoknak, kik a legutóbbi két kolozsvári gyűlés tanúságait megmérlegelik.

©

Programbeszéd és politikai magatartás. A *Battonyai* választókerülethez tartozó *Mező-Kovácsháza* község képviselőválasztói tegnapelőtt este értekezletet tartottak az önálló vámterület ügyében. Ez az értekezlet elhatározta, hogy a battonyai kerület szabadelvűpárti országgyűlési képviselőjéhez: *Babó* Lajoshoz küldöttséget menteszt, megkérdezendő, hogy milyen álláspontot foglal el, illetőleg hajlandó-e a programbeszédében kifejtett ígéretéhez képest az önálló vámterület létesítése érdekében küzdeni. A tizennégy tagú küldöttség *Battonyan* kereste föl *Babó* Lajost, és *Sármezey* Antal, a deputáció vezetője kérte meg a képviselőt nyílt és őszinte nyilatkozata megtételére. *Babó* Lajos a küldöttségnek — így szól a tudósítás — azt válaszolta, hogy jelenleg *nincsen tájékozva a pártja hangulatáról* s így a nyilatkozata megtételére *nyolc napi halasztást* kért. — Ahogy mi *Babó* Lajos politikai karakterét és magatartását ismerjük, kétségtelennek tartjuk, hogy programbeszédében tett ígéretét beváltja, s hogy beváltotta volna a küldöttség sürgetése nélkül és pártja hangulatára való tekintet nélkül is. Természetes, hogy ez kötelessége mindazon képviselőknek is, akik az önálló vámterület programja alapján jutottak be a képviselőházba.

Jelölés a tápéi kerületben. Megirtuk hogy a tápéi kerületben *Enyedy* Lukács nem akarja föntartani a jelölését. Ennek a megerősítése-

ként közlik most velünk, hogy *Rohonczy* Gedeon lép föl a kerületben kormánypárti programmal. A függetlenségi párt jelöltje *Kelemen* Béla dr. marad, akinek győzelméhez bizik a kerület népe.

A képviselőház ülése.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 13.

A mai nappal az indennitási vitában *Bizony* Ákos beszélt vagy két óra hosszat. A folyosón természetesen egyre a *Nessi* mentelmi ügye volt napirenden, hogy lesz-e holnap láрма, a mikor a mentelmi bizottság a *Nessi*-ügyben jelentést tesz? A függetlenségi párt tekintélyesebb tagjai azt felelték a kérdezősködésre, hogy harci erejüket akkorra tartják fenn, a mikor a bizottság jelentését tárgyalják, a mi bizonyára hétfőn, vagy kedden történik meg.

A holnapi ülés egyébként is érdekes lesz, mert abszolút többségnek kell jelen lenni, hogy a tápéi és csongrádi ügyekben dönthessen a Ház.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Luzács* László, *Daranyi* Ignác és *Cseh* Ervin miniszterek.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következett a napirend.

(Az indennitási vita.)

Bizony Ákos: Elsőbb is *Nagy* Ferenczel szemben azt bizonyítgatja, hogy az indennitási igenis bizalmi kérdés, mert ha a költségvetés maga is az, hogy ne kellene bizalom sához, hogy egy kormány feladatalmazást kapjon a további kormányzásra. Egyébként a különböző oldalról felmerült ama vádra, hogy az ellenzék obstrukciót csinál, azt feleli, hogy az ellenzéknek esze ágában sincs obstrukálni, csupán behatóan foglalkozik a tárggyal és bírálja meg a politikai helyzetet. Az obstrukció forradalmi eszköz, a melyhez csak akkor szabad nyulni, ha valamely kormány világos törvénysértést követ el. Ez a vád tehát rémkép, a melynek semmi alapja sincs. *Rakowszky* azt mondta a függetlenségi pártnak, hogy nem emeli a civilisztát, hogy az egyházpolitikai törvényeket visszavonják és költségeit megszüntetik. Ez a felfogás teljesen helytelen, mert egyik a másikkal semmi összefüggésben sincs. Mindig a helyes szükségletből folyik valamely javaslat elfogadásának kérdése; *Rakowszky* felfogását tehát kereken visszautasítja. (Helyeslés.)

Vázsonyival polemizálva, azt vitatja, hogy bizony nincsenek misztériumok a politikában. Mert a misztérium annyit jelent, hogy olyas valamit sugdosnak, s olyat akarnak elhívetni a nagy közönséggel, a mi nem létezik. Fájdalom a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a parlamenten kívüli tényezők is vannak a politikában, sőt ezek uralkodnak. Az általános választói jognak híve szintén és téves *Vázsonyinak* az a nézete, mintha csak ő magában állana a követeléssel. Egyebekben nem ért egyet *Vázsonyival* a választási reform dolgában, mert szerinte minden jognak az államtól kell jönnie s úgy a választói jog megadásának is. *Hollóval* sem ért egyet a parlamenti reform dolgában.

(A paktum és más egyebek.)

A kormány elleni bizalmatlanságát első sorban azzal indokolja, hogy ő Magyarországot szabadnak, önállónak és független államnak óhajtja, míg ez a kormány függésben tartja érdekét egy másik államtól.

Hosszasan fejtegetve a paktum dolgát, azt vitatja, hogy az országnak feltétlen joga lesz 1904-ben az önálló vámterületet felállítani. Minden ember ezt óhajtja az országban, bizonyítják ezt a kérvények is. Rendkívül unalmasan és hosszasan fejtegeti a közös hadsereg történetét, kezdve kétszáz év előtt és arra a konkluzióra jut, hogy a nemzet nem emelheti fel az ujonckokat, mert éppen evéget áldoz vérben és pénzben egyaránt.

(Beszéde alatt folytonos zaj van és társalgás folyik; az elnök ilyenkor csöngtet és csendet kér, de csakhamar újból zajongás hallatszik, míg a szónok rendületlenül folytatja.) Az önálló hadsereg felállítását követeli s azt bizonyítja, törvények alapján, hogy a nemzetnek joga van az önálló hadsereghez. Ezután a nemzeti szuverenitásról szólva az őök érdemeit hangoztatja, a kiknek méltatlan utódai intézik az ország sorsát. Végül kijelenti, hogy az indennitit nem fogadja el. (Helyeslés a szélbalon.)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Kecskeméthy Ferenc: Ha a kormány rövidebb költségvetési vitát akar, akkor készítesen jobb költségvetést és kormányozzon nemzeti szellemben. Francia, Angol és Németországban rövidebb ideig tartanak a költségvetési tárgyalások, de nem szabad elfeledni, hogy ott nemzeti kormányzás folyik és hogy ott mindenütt nemzeti szellemben intézik az államok sorsát.

Azt beszélnek most is, hogy a király haragszik a nemzetre a *Kossuth*-ünnep miatt és azért nem jött el Budapestre. Bizonyára ez az oka annak is, hogy az új országház megnyitására ünnepséget nem rendeztek. Mert a király jelenléte nélkül nem is lett volna szabad így

poitásgból a homlokán is fátyol szövődött keresztül. Egyszerű faszámoly van a kép alatt; erre térdel s míg tekintetét meleg ragyogással jártatja a színevesztett vonásokon, halkán mondogatja:

— Nehéz, szomorú az élet így, látod. Az aranyzsinór is megfeketedett a sapkámra és ha én nem veszem észre, nincs, a ki meglátná!

— Ugyan, no! Hadd nyugodjék szegény! — mondja a vén bejárónó s felvetés közben haragosan lökdösi az ágyat, hogy nagyobb zörejt támasszon. — Szerette az Isten, azért vette magához.

A kapitány szempárja ilyenkor szelid fényűnyel, tulvilágos áhitattal van tele. Gondolkozva, lassan ejti a szót:

— Az embernek azért van szíve, hogy emlékezzék. Utánam gyász, emlékezést nem fog hordatni seaki. Hagyja, hiszen olyan szelid, nemes volt.

— Az, az! — mondja a vénség s ő is törölgeti a szemét. De azért mégis megkérdi: — Mit főzünk ebédre, tekintetes ur?

— Amit akar, lelkem. Tudja, hogy nem vagyok válogató. Ami legkevesebbe kerül... hiszen tudja —

— Tudom. Virág nélkül nem mehet el a boldogult. Nagyobb boldogsága nem volt, a míg élt. Be is tettük egy szál a koporsójába... Az emberek meg olyan nyomorultak, úgy megkérlik a virágok árát —

A kapitány ur nem igen hallja a panaszos

szót, amelynek zsörtölődés a vége. Öreges tempóval (jócskán reszket bizony) feláll a zsámolyra, a kép tetejéről leszedi a zörgő bokrétát s oda helyezi a vakablakba, a többihez. Már csaknem tele van s ahogy megbolygatja, nehéz, penészes illat, tiz hosszú esztendő fájdalmas, édes-szelid emléke száll fel a száraz avarból. Az öreg ember megbékült lelke csendesén eltűnődik.

— Ezeket meg az én koporsómba tegyék. A Nina emléke, visszaszálló lelke van mindenikben... De ezt már régen megbeszéltük, ugy-e?

— Meg, meg! mondja a szanaszét tapogó vénség. A többit már alig érthetőleg teszi utána: — Hamarabb itt hagyom én a tekintetes urat. Hiszen erős, hatalmas. Akár háborúba mehetne.

— Nina is erős, egészséges volt a nyomoréksága mellett. Még mosolygott, vidáman beszélt, amikor elmentem; megjöttemkor mégis halva találtam... Hát így járok én is.

Gombos nádbotját felvette a szegletből s intett a vén *Marisnak*, hogy keltse le a ruháját. Kissé neheztelt, hogy intenie kellett s fájdalmasan gondolt *Ninára*, aki a legapróbb pihét is meglátta. A vén *Attila* ezért kopott, fényesedett ki ennyire; a sok kifeléstől. Betért a kis utszéli szatócsboltba hol száraz zsemlyét s lapos üvegecskéjébe félmeszely bort vásárolt. Ez a reggelije, egy-két eltűnődő komoly sóhaj kíséretében.

Innen a virágáros boltot kereste fel: ez volt a második megállóhelye. Jól ismerték, *Mikor* belépett, már válogatták számára a *Nina* virágait: a rózsákat. Fekete szalaggal csokorba kötözték. A vén *Marisnak* igaza volt, hogy itt illat helyett mérge van a virágnak... az emberek nyomorult haszonlesők... Azonban a kapitány ur nem gondolt erre, fizetett s elindult lassan a temető felé, ahol ünnepies, meleg csend, lágyan bölöngető akácok, vidáman dalogató madarak fogadták. Mitt tudták a kis esztelenek, hogy *Nina* s vele együtt az egész elveszett világ pihen a földben?

Az egész temetőn legszebb, legvirágosabb volt a *Nina* sírja, fekete vasráccsal körülvéve, négy gömb-akáccal a négy sarkán. Az egyik fényesre koptatott pad s előtte kerek asztal: tanuja egy öreg ember gyötrő fájdalmának, amely idők elteltével, ahogy a pad egyre jobban kifényesedett, a megnyugvás szelid érzetében olvadt. Azután már a madárkák vidám dalát sem tartotta Isten ellen való lázadásnak...

— Jó reggelt *Nina*! Látod, csak kijarok hozzád nap-nap után. A télen ugy sem tehetem: hiszen tudod, hogy tele vagyok podagrával. Fel kell használni a szép nyári időt... Sokáig kell reám várakoznod, ugy-e?

Hosszasan, némán meredt a fekete sírkőre, melyen sok szép fájdalmas mondás ragyogott, aranybetűkkel kivésve. Legszebb, legragyogóbb azonban a *Nina* neve volt. Ez beszélt valami megnyugtatót, kibékítőt, melyet csak az öreg kapitány lelke tudott megérteni.

ünnepet rendezni. E jelenségek is bizonyítják, hogy nálunk nem nemzeti szellemben kormányoznak. Nálunk mindig Bécs akarata győz. Az történi, amit Bécs, Ausztria, vagy a dinasztia akar. Ez nem egyéb, mint nyomorúságos szervilizmus. Ausztria miatt nincs külön önálló vámterületünk sem.

(Ha a király lejött volna . . .)

Pozsgay Miklós szintén a hadseregről szól. Azt állítja, hogy ha Fejérvary miniszter fia póttartalékos lenne, bizonyára nem adta volna be a miniszter a katonai javaslatokat. Aztán felemlíti a civillistát s azt mondja, hogy ha a királynak szüksége lett volna a civillista fel-emelésére, azt már a múlt évben is kérhette volna.

Elnök: Figyelmezteti a szót, hogy a fel-emelést nem a király kéri, hanem a kormány.

Pozsgay: Nem tudtam, hogy a kormánynak nem a király mondja meg, hogy pénzre van szüksége. (Derűtség.) Azt mondják, a király haragszik a nemzetre, pedig a nemzetnek van oka neheztelni. Ha a király lejött volna Kolozsvárra, bizonyára nem lett volna oka, hogy a király és a nemzet egymásra haragudják.

Elnök: A képviselő ur ne mondjon olyanokat, hogy a király és a nemzet haragszik egymásra.

Pozsgay: A kormány a borvám-klausulát ígérete ellenére is fel akarja tartani. El kellene már egyszer törülni a klausulát, meg a borfogyasztást és (Derűtség) akarom mondani a borfogyasztási adót. Az indemnitást nem szavazza meg.

A vitát holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

A cár vendégei.

Pétervár, nov. 13. **Miklós** görög herceg ne-jével ma Szebasztopolon át Livádiába ment, a hol néhány napig maradnak a cári pár vendégeiként. A távozó hercegi párt **Vladimir** nagyherceg ne-jével és gyermekeivel, továbbá az összes itt időző nagyhercegek és nagyhercegnők kísérték ki a pályaudvarra, a hol a görög követ, a német nagykövetség egész személyzete és sok más diplomata és az idevaló gárdaezredek küldöttségei is megjelentek. Livádiából az ifju pár egy görög yachttal Pireuszba megy, a honnan ünnepélyesen bevonul Athénbe.

A bányász-sztrájk.

Lille, nov. 13. Mintegy ezer bányamunkás munkába állt. Nyilvánvaló, hogy a munka általános megindult.

Leült a padra, azt mondva, hogy elfáradt. Ugy illett, hogy apró-cseprő bajaival, napról-napra fogyó erejével is megismertesse az alvót. Kipakkolta a zsemlyét . . . elfogyasztotta s a morzsákat széthínve a fűvön, halkán megjegyezte:

— Legalább dallal fizetnek érte. Jó állatkák ezek, lelkem. A házhoz is eljárnak; azt hiszik, hogy még most is együtt lakunk. A jó kis ostobák!

Felszürcsönlgette a bort is apró kortyokban, hogy tovább tartson. Hiszen mi az a fél-messzely! Azonban nem panaszkodott, hogy többre s főleg husfélére nem telt. Csak nem mondhatta, hogy a bokrétára kell spórolnia: mivel most kettő kell belőle; az egyik ide, a másik otthon, a kép fölé. Hadd legyen neki is édes pihenő ágya — a hideg gyaluforgács helyett. Bizony szomorúságot okozott volna vele a jó Ninának. Aztán sok mindenfélét elpanaszolt.

— Romlott a világ lelkem. Téged is megbántanak néha. Azt akarják, hogy ne szereselek olyan nagyon, különben boldognak tartanak az emberek. Aztán a cipóm is rossz volt s az a haszontalan ember úgy megvámolt, mintha most is aktív szolgálatban lennék. Nem tudja, hogy sokféle régi tartozást kell törleszteni s hogy azontul milyen szent dologra kell a pénz . . .

A sirról kitépegette a gyomot, elegyengette a repkény futását, a lehajló részságakat fel-

A ruszcsuki találkozó.

(Ünnep a plevna csataterén.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

Ruszcsuk-ból jelenti a táviró: A tegnapi disztribúció után a király tiszteletére tűzijátékot és fáklyásmenetet rendeztek. Ma reggel **Károly** király, **Ferdinánd** fejedelem, s kíséretük külön vonattal Poradinba mentek, ahol megnézték azokat a házakat, amelyekben **II. Sándor** cár és **Károly** király Plevna ostroma alatt lakott. Onnan Grivicába ment a társaság, a hol az előjáróság képviselője beszédet intézett a román királyhoz.

Brivorában megnézték a román fogadalmi kápolnát, a mely előtt a **Boris** trónörökös nevet viselő 4. gyalogezred egyik zászlóalja volt felállítva. A király a fejedelem társaságában ellépett a csapat arcéle előtt, majd a zászlóalj lépett el előttük. A kápolnában azután gyásztisztviszlet volt, a melyen **Konstantin** vracai érsek ünnepies beszédet intézett a királyhoz. **Károly** király azután meglátogatta a háboruban elesett harcosok sírját, a melyet a király, a fejedelem, az orosz katonai attasé és Plevna városának egy képviselője megkoszorozott. Azután kocsin a grivicai sáncokhoz hajtottak, a hol a király az elesett oroszok síremlékére vésett bronzlapot tett, **Ferdinánd** fejedelem pedig megkoszorozta az emléket. Onnan azután kocsin Plevnába mentek az uralkodók.

A város elején, a hol diadalkaput állítottak, a polgármester beszédet intézett a királyhoz. Abban a házban, a melyben az ostom idején **Ozman** basa lakott, frissítőket szolgáltak fel. **Károly** király ez alkalommal pohárköszöntőt mondott, a melyben ismételten megköszönte a fogadást, a melyben részesítették, elismeréssel adózott az orosz fegyvereknek és arra utalt, hogy ez az a hely, a hol a román hadsereg az első babérok aratta. Köszönetet mondott továbbá **Ferdinánd** fejedelemnek azért a figyelemért, hogy 1887-ben a legfőbb vitéségi kitüntetést adományozta neki és beszédét így fejezte be:

— Huszonöt évvel ezelőtt győzőként hagytam el Bulgáriát, ma a bolgárok legjobb és legőszintébb barátjaként jövök. A bolgár hadsereg és feje éljen soká!

Ferdinánd fejedelem köszönetet mondott a

kötözte, miközben édes-némán merengett az örökre megsemmisült multon. De nem győződött többé. Hiszen teremtmény, régen kibékült a mulandósággal, amelynek nincs ijesztő réme, csak hívogató, édesgető árnya, visszalengő rejtelmes fénye, csendes, tárgyaltalan, alig érezhető boldogsága van . . . Visszaült a padra s olvasgatni kezdett a magával hozott öreg levelű könyvből, dőcögő mormogással kísérve a végtelennek látszó sorokat. Meg se ütődött, hogy szeme előtt untalan feltűnik a **Nina** neve: fényes ragyogással, ahogyan a sírkövön látta. Hiszen ez nem is lehetett másként. Az sem nyugtalanította, hogy elviselhetetlen volt a hő-ség; agyában meg-meglococsant valami; szédült ilyenkor kettősen, sőt hármasan látta a **Nina** fényes nevét. Így kellett lennie ennek!

Egyszer úgy érezte, hogy szép, mosolygó alak ereszkedett alá a magasból. Olyan volt mint **Nina**, egészen fiatalon. Édes döbbenéssel ismert reá.

— Erettem jöttél, ugy-e? Végre mégis . . . végre! tört ki belőle a szó nagy szivdobogással. Fejét erőltlenül, zsebádatban hajtotta le az asztalra. E percben a nagy fekete sűrű, a vasrácsot, a gömb-akácok, de még a fűszálak is táncra kerekedtek körülötte. Az égen tulvilági fényesség reszketett.

A vén **Maris** hasztalan várt reá az ebéddel. A kapitány ur elment a hívogató fényes alak után . . .

királynak, majd történeti visszapillantást vetett a háborúra, a mely a legszentebb javakért vívott küzdelem volt. Oroszország és Románia együtt ontották vérüket a kereszténység eszméjéért és terjesztéséért és Bulgária felszabadításáért. **Károly** király ügyes vezérlete hozta meg a győzelmet, a miért a bolgár nép örökké hálás lesz iránta. A fejedelem a román hadsereg és főnöke éltetésével fejezte be beszédét.

A király és a fejedelem azután **Szamorilba** onnan pedig gőzössel **Turnu Magureleba** ment, a hol **Károly** király melegen elbucszott **Ferdinánd** fejedelemtől.

A harcias püspök.

(Ugron és a kolozsvári gyűlés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 13.

Az erdélyi róm. kath. státus egyházi és világi képviselői összegyülekeztek ma Kolozsvárott, hogy az évi rendes közgyűlésen tárgyalják a lefolyt esztendőre s a jövő évre vonatkozó előterjesztéseket. Az ülésen **Majláth** Gusztáv gyulafehérvári püspök elnökölt, kit küldöttségileg hívtak meg az ülés színhelyére, világi részből pedig **Jósika** Samu br. volt az elnök.

A státusgyűlés kezdetén **Majláth** püspök reflektált arra az érdekes beszédre, melyet **Bánffy** Dezső br. főgondnok mondott el a minap ugyancsak Kolozsvárott a református egyházkerületi nagygyűlésen.

Majláth püspök abból indult ki, hogy nem szokott foglalkozni más felekezetek ügyeivel, de ezuttal az őt személyében ért támadások kényszerítik nem arra ugyan, hogy védekezzen de arra, hogy az elhangzott vádakra a béke érdekében reflektáljon.

Szemére vetették, hogy pénzzel, ígérekkel és protekcióval szokott a katolikus hitre áttéríteni. **Becsületszavára** mondja, hogy ez nem igaz. Álljon elő bárki s bizonyítsa be, hogy ő akár rábeszéléssel, akár ígérekkel rávett volna valakit az áttérésre. Ellenkezőleg, számtalan levelet kapott, amelyben megírják az illetők, hogy pénzért — ami nagyon szomorú dolog — hajlandók áttérni. Ő e leveleket nem vette figyelembe, hanem elégette. Ha a szó hatalmával, a szeretet erejével — ugymond — térített volna valakit, csak kötelességét teljesítette volna, de még ezt sem tette.

— Protestáns testvéreink — végezte szavait a püspök — ne vádolják bajukért a katolikusokat. A közös vesztély az, hogy a jelenkor emberei eltérnek Krisztus tanaitól. Közös baj a szeretetlenség és a nagyravágyás. Ezek legyőzésére egyesülni kell mindazoknak, akik Krisztus tanaiban hisznek.

A püspöknek tetszéssel fogadott beszéde után **Ugron** Gábor állott fel szólásra. Kiemeli, hogy az erdélyi katolikus egyház feje ellen irányuló támadások csak melegebbé és bensőbbé teszik az iránta nyilvánuló szeretet. Az egyházpolitikai harcok kezdetén ők előre megjósolták, hogy a terembe vett reformok ártani fognak a protestánsoknak. Most aztán épp azok, akik abban bűnösök, önvédelemből a katolikus egyházat támadják. A püspök személye iránti meleg vonzalmának újabb kifejezésével zárja szavait.

Jósika Samu br. szintén köszönetet mond a püspöknek s a státusgyűlés szeretetét és rokonszenvét tolmácsolja.

Eme nyilatkozatok után aztán áttértek a folyó ügyek elintézésére.

A zászlóvivő nyilatkozik.

(Zseni József amerikai utiköltségei.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 13.

Megirtuk a minap, hogy egy new-yorki német újság micsoda vádakkal illette Zseni Józsefet, Pestmegye nyugalmazott főjegyzőjét, akit az Országos Nemzeti Szövetség küldött ki Amerikába avval a zászlóval, melyet a szövetség készítettett, hogy az a künn élő magyarok között ébren tartsa a lelkesedést hazájok iránt.

Egy new-yorki német lap, mely nyilván az amerikai pánszlávok besugásaira hallgatott, azt írta többek közt, hogy Zseni József amerikai utja nevetséges volt, hogy elfogyott a pénze, hogy a new-yorki magyarok vendégszeretetére volt utalva, hogy egy banket-számla kifizetetlen maradt s hogy Zseni utasítására Szebenyei József hírlapíró, aki a Budapesti Hírlap tudósítójának adta ki magát, az amerikai magyarokat végigpumpolta.

Ezekre a vádakra — mint fővárosi tudósítónk jelenti — Zseni József a holnap megjelenő budapesti lapokban nyilatkozatot tesz közzé, melyben visszautasítja a vádakat.

Kijelenti a nyilatkozatban, hogy azok a hírek valótlan, rosszakaratu elferdítések. Mert ha bár őt az amerikai bizottság mint vendéget fogadta, mégis neki magának ezer dollárjába került a hazafias kiküldetés.

Kijelenti továbbá, hogy Szebenyei nem volt tagja a küldöttségnek, hanem mint hírlapíró, a küldöttségtől függetlenül ment ki. Hogy aztán künn milyen baráti szivességeket vett igénybe, azt ő nem tudja.

Valószínű azonban, hogy Szebenyei az utiköltségben elszámította magát, mert visszafelé Zseni saját zsebéből fizette Szebenyei utiköltségét. Ő Szebenyeiért nem vállalt és nem is vállalhatott felelősséget.

Zseni az egész támadást az amerikai pánszlávok fészkelődésének tulajdonítja, akik minden eszközt és alkalmat felhasználnak, hogy az amerikai magyaroknak kellemetlenkedjenek s hogy a magyar ügyet nevetségessé, népszerűtlenné tegyék.

Ebben az ügyben ma este nyilatkozatot adott ki a Nemzeti Szövetség országos elnöke is. Balás Árpád, Rákosi Jenő és Bujánovics aláírásával nyilatkozat jelent meg, melyben hangsúlyozzák, hogy a Zseni József ellen emelt vád aljas ráfogás. Egyben Perényi Béla, a szövetség titkára ad nyilatkozatot, mely élesen kikel némely budapesti lap ellen, melyek Zsenit itthon támadták. „Ha Amerikában — írja Perényi titkár — valaki úgy írta a csillagsávos lobogóról, darabokban vinnék szét a szerkesztő urat.”

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Közönyt közönynyel, vigjáték. (Párisian beriet.)
Szombat: Dráma a tenger fenekén, dráma. (Páris beriet.)

* **Katalin.** Ennek az operettnak aradi premierje megirigyelhette volna azt a nagy közönséget, mely ma este a színházat ünnepies hangulattal betöltötte, s megszállotta úgy, hogy szinte éreztük a muzsa hajlékába visszatérő színházjáró kedvet, mely az ideai szezonban alig akart mutatkozni. A hosszabb ideig szünetelő Zilahyné felléptén kívül, a Germain szerepében bemutatkozó Rózsa Lili csinálta meg ezt a teli házban jelentkező varázslatot. Az előadás megérdemelte a szép közönséget, meg szolgálta a szereplők, s azok élén Zilahyné és Rózsa Lili. Zilahyné nagystilű cárnőjét nem

kell már méltatnunk, teljes elismeréssel adózott neki ezért a fővárosi és az aradi kritika. A mai felléptével külön is rászolgált a közönség hálájára, hogy betegségén erőt véve, végigjátszotta, énekelte szerepét. Új volt, mint Germain Rózsa Lili, akinek, művészetét — ha még olyan sokra becsüljük is — ma este lefőzte egyéni bájosága, melylyel hódító győzelmet aratott. Igazán látványosság volt, melyért azonban megdicsérni nem hivatott a kritika, egyszerűen azért, mert nem tehet róla, hogy olyan volt, amilyen volt. Teljes elismerést érdemel az operett-színésznőknél alig tapasztalható művészi játéka, és léleklé teli alakítása. A fess, külsőségeiben is csillogó hadnagyot ez tette azután igazán értékessé. Mosolygott a szíve mindenkinek, amikor a lelke ott ragyogott a szemeiben, s bájosan, könnyen áradt ajkáról a derű. Midőn pedig szomorúra fordult a szerelmes gárdista sorsa, meghatott együttérzéssel figyeltük a szavát. Mindezek mellett megtörtént, hogy a primadonna az első felvonásban kissé elfogódott. Erre a tulságos szerénységre nem volt oka neki, hiszen láthatta volna, hogy az a gárdista hadnagy, mint a szerepkönyv mondja: „jó vitéz”, aki könnyű szerrel diadalmaskodik a szíveken. (—)

* **Éjjeli próba a színházban.** Érdekes és nekünk szokatlan hírt kaptunk a színházi értesítés alapján, azt, hogy „Dráma a tenger fenekén” című darabból éjjeli próbát tartanak, a főbb szereplők jelenlétével és a darabban előforduló új és látványos diszletekből. A diszletpróbát holnap este tartják meg teljes színházi világítás mellett.

* **Az új színházi gazda.** Zilahy Gyula igazgató a színház vezetésével annyira el van foglalva, hogy benne a kiváló művész, a nagy képzettségű rendező érvényesülni alig tudott és ezt határozottan a színház művészi jellege érezte meg. Zilahy nem kimélt költséget és megszervezte színházában a gazda állását. A színházi gazda hivatva lesz mind azt elintézni, mindarról gondoskodni, a mi a színház technikai oldalát képezi. Erre az állásra szerződött Arányi Dezsőt, gazdasági főnökné, ki jelenleg még Bártfán mint városi tanácsos működik. Arányi, mint volt színigazgató, nagy jártassággal és szakértelemmel bír és így bizonyára csak a színház javára fog szolgálni működése, már azért is, mert Zilahy, felszabadulva a technikai gondozás alól, mint művész szabadon fogja szentelhetni tehetségeit a színház művészeti vezetésére.

* **Danczkay Sarolta vendégfellépése.** Danczkay Sarolta, a kiváló opera-énekesnő, ki külföldön és a budapesti operában gyönyörű hangjával és remek énektudásával annyi dicsőséget aratott, a jövő hét folyamán Aradon fog vendégszerezni. Zilahy igazgató a Troubadour Leonorájára és Faust Margerétájára szerződött a kitűnő-operaénekesnőt.

* **Elbocsátott primadonna.** Miskolcra táviratozzák: Sziklay Szerénát, Szalkay szintársulatának primadonnáját a színház zsüri ítélete alapján elbocsátották a színház kötelékéből, mert mint az ítélet mondja, kvalitásai nem megfelelők arra, hogy szerepkörét sikerrel betöltse.

* **A Népszínház ujdonságai.** A Népszínházban párhuzamosan próbálják most a két legközelebbi ujdonságot. Weinberger Károlynak, „Az izé” szerzőjének, „Hektor kisasszony” című operettje az egyik, Rózsa Miklós „A hit” című népszínműve a másik ujdonság. Hegyi Aranka játssza mindkét darabnak a női főszerepét. A „Hektor kisasszony” e hó 21-én „A hit” 28-án kerül bemutatásra.

Szell és Darányi az esküdtbiróság előtt.

(A miniszterek rágalmasági pör.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 13.

Annak idején, amikor Darányi Ignác földmívelési miniszter a Csorba-tavat megvásárolta a kincstár részére, a Népszava-ban éles cikk jelent meg erről a vásárlásról. A cikk értékelésnek mondta azt a területet, amelyet Szentiványi Józseftől a miniszter megvásárolt. Azt is írta a „Népszava”, hogy Szentiványi három millióért kínálta a tulajdonát képező területet Hohenlohe hercegnek, de a magyar kormány érthetetlen felbuzdulással azt hangoztatván, hogy nem szabad engedni a magyar földterület idegenbe vándorolni, a kincstár számára öt millióért megvette az öt fillért sem jövedelmező Csorba-tavat. Ezt a vásárlást a „legszermetlenebb panamá”-nak címezte a szocialista lap cikke és a kormányt azzal vádolta, hogy a miniszterek a maguk zsebére költötték ezt az alkut, hogy sápot kapjanak.

E miatt a cikk miatt Darányi Ignác miniszter és egyuttal Szell Kálmán miniszterelnök is sajtó útján elkövetett rágalmasági és becsületsértés miatt pörrel támadták meg a szocialista lapot, amely Tatai Gyulát nevezte meg a cikk írójának.

A pestvidéki esküdtbiróság mára tüzte ki ennek a sajtópörnek a tárgyalását. A tárgyaláson személyesen megjelent Darányi miniszter, míg Szell Kálmán, állami ügyekkel lévén elfoglalva, levél útján kimentette a távolmaradását. A vádhatóságot dr. Geguss kir. ügyész képviselte. Zsitvay Leo kuriai bíró, elnök felolvastatta az inkriminált cikket.

— Ön írta ezt?

— En, de nem érzem magam bűnösnek, — felelte a vádlott, aki kijelentette, hogy nem úgy értette azt, amit írt.

— Nem úgy értette? Hát ezt a mondatot lehet másként érteni: „lopják az ország pénzét”?

Vádlott hangsúlyozza, hogy amíg a nép szenved, az ország pénzét ilyen értéktelen vásárlásokra fecsérik.

— Az is áll a cikkben, mondja az elnök — hogy egy pajtás kedvéért milliókat adnak, csak azért, hogy a miniszterek sápot kapjanak. Ezt nem lehet félreérteni.

Dr. Pollacsek Sándor a bizonyítást kéri, mire a bíróság visszavonult, hogy erre nézve határozzon.

A törvényszék felőrai tanácskozás után helyt adott a vád- és védelem által bejelentett összes bizonyítási anyag felolvasásának, kivéve a védő által előterjesztett ama kérelmet, hogy az Egyetértés január 10-iki száma felolvasásának, megtagadta, mert hírlapi cikkek nem szolgálnak perreidzerű bizonyítéknak. Elrendelte a törvényszék Tavy Gusztáv főerdőtanácsos, és Szentiványi Árpád tanúk kihallgatását.

Tavy Gusztáv főerdőtanácsos az első tanu.

— Milyen megbízást kapott ön a hivatali állásából kifolyólag a Csorbai tó megvételére? Kérli az elnök.

— A földmívelési miniszter ismervén idegenforgalmi és szocialis szempontból való nagyjelentőségét annak, hogy a magas Tátra egyes pontjai megszerzettessenek az állam részére, nehogy idegen kézre, külföldiek kezére kerüljön. Így volt ez a Csorbai tóval is. Amikor a miniszter meghallotta, hogy ez eladóvá lett 3.000.000 koronáért amennyit egy külföldi már igért is érte — elhatározta, hogy a kormány jóváhagyása reményében megveszi, az idegen forgalom, a turisztika emelése céljából. Egyelőre a vételárnak megfelelő jövedelmet a megvett birtok nem hajt, de idővel az idegenforgalom kifejlődésével, bőven meghozza a vételár kamatait.

— Járt tanácsos ur azon vidéken?

— Többször voltam hivatalos kiküldetésben s így jól ismertem. A vételnél is hivatalos kiküldött voltam.

Elmondta ezután, hogy harminc évvel ezelőtt még ugyiszólván nem is volt megközelíthető, ma már vasutal, transverzalis műutal

van összekötése, partjain szállodák vannak, az idegenforgalom évről-évre emelkedik.

— Érintkezett tauácsos ur a volt tulajdonossal?

— Igen.

A tanuvalomások este 7 órakor értek véget. A perbeszéd után az esküdtbírószék vizsgálta, majd kihirdette a verdiktet, melynek értelmében vádlottat a *Szell Kálmán miniszterelnök ellen elkövetett rágalmas és becsületsértés vádjára alól felmentik*, ellenben a *Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ellen elkövetett rágalmas vétségében bűnösnek* mondták ki.

A törvényt alkalmazó bíróság *Tatai Gyulát három havi fogházra és ezer korona pénzbüntetés lefizetésére* ítélte. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a védő semmiségi panaszt jelentett be.

Csalás aradi ajánlólevelekkel.

(Az *ál-Matuska gróf* újságjéről.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 13.

A szélhámos „*gróf Matuska László dr.*” ügyében a rózsahegy és egri törvényszék által közösen indított nyomozásnak meg van a kellő eredménye. Most már egészen bizonyos, hogy *Matouschek József*, a volt *aradmegyei* jegyzőségéd egy és ugyanaz a személy a lipótmegyei *Matuska László* gróffal, mert amannak a személyleírása teljesen megegyezik a csalóéval. A nyomozás kiderítette, hogy *Matuskának* igazi neve *Matousek József*, baranyamegyei Szecske községben született. Apja a Bach-korszakban Csehországból idevándorolt civilizátor s később sóhivatalnok volt.

Fiat fiatal korában mesterségre adta, de ennek sehol sem volt maradása s annyira elzüllött, hogy apja kikergette a házából. *Matousek*et később betöréses lopáson érték, miért is a pécsi törvényszék 4 évi börtönrre ítélte. E büntetésből 3 évet kötött, azután feltételes szabadságra bocsátották. Börtönbüntetés ideje alatt atyja meghalt s amikor kiszabadult, anyjával a Bánságba költözött.

Temesmegyében szolgabírói irnok, *Aradmegyében jegyzőségéd volt*, de mindket helyről *lopás és sikkasztás* miatt elcsapták. Ekkor *Fábián László* volt aradmegyei főispán nevével ellátott ajánlólevelet és több okmányt hamisított s ezen okmányokkal a megüresedett lipótmegyei aljegyzőségre pályázott, ahol meg is választották. Összesen hetven darab okmányt hamisított.

A csaló Erdélyben is járt s ott lovag *Wasiljewsky* nevet viselt, de mert ott ismerősökre bukkan, eltűnt Erdélyből. Liptóban csak most szivárognak ki titkok a szélhámosról, akit *Kürthy Lajos* akkori főispán éveken át leplezgetett. 1900-ban, amikor a *Kürthy Palugyay-Vitális* féle afférek leghevesebb szele fújt, *Vitális Péter* akkori tiszti főügyész Budapestre a belügyminiszterhez készült és kijelentette *Kürthy* főispánnak, hogy miután őt senki sem kiméli, ő sem kiméli többé senkit s leplez mindent a miniszternek: egyebek közt *gróf Matuskát* is, aki őt a lapokban üldözi.

Kürthy főispán erre megszeppent s kérte *Vitális*t, hogy tekintettel az amugy is viharos állapotokra — ne firtassa *Matuska* gróf múltját is biztosította arról is, hogy érdekében minden lehető megtesz, ha a grófról hallgatni fog. *Vitális* a kérésnek engedett s megtartotta titkát akkor is, amikor harmadmagával: főispánnal és alispánnal elbuktak. Liptóvármegye vezetői tehát még 1900. év elején tudták, hogy közöttük egy rovott multu csaló viszi a vezérserepet.

A nyomozás aktái között az egri ügyészségnél fekszenek *Matousek* hamis ajánlólevelei melyek közt *Fábián László* ny. főispán hamisított ajánlólevele is ott van

A cár hóbortja.

(A *spiritizmus a cári udvarban.*)

Arad, november 13.

Pétervárról származó hírek a cár egy különös szenvedélyéről tudnak, amely oly mértékben jelentkezik, hogy komoly aggodalomra ad okot.

A minden oroszok hatalmas uralkodója általában a legnagyobb mértékben *rabja a spiritizmus hóbortjának*, annyira, hogy állandóan mellette van egy spirítiszta-szakférfi, aki a nyugtalan lelkü uralkodó számára megidézni segít a szellemeket. A cár egy lépést sem tesz addig, amíg a tulvilágiakkal nem tanácskozik; sőt az államügyekbe is döntő szót enged a földi életből eltávozott s immár csak szellemi lényökkel szereplő „barátainak.”

Ime egy igazi tragédia; azok közül, amelyek bizonyítják, hogy mily véghetetlenül kiszzerű és mulandó minden, ami emberi.

Az orosz cári méltóság a világ minden civilizált hatalma közt a legnagyobb hatalom. Hozzá fogható nincs több. Az orosz cárok százmilliónyi ember ömegnek ugyszólván korlátlan urai Nemesak urai, — főpapjai is. Mert az orosz cár egyszersmind pápája az ő nemzetének. Vagyona mérhetetlen. Evi járandósága az államtól kétszer annyi, mint a mi uralkodónk egész civilisztája, pedig *I. Ferencz József* e részben a legjobban dotált uralkodó. A cár szava, akarata, szándéka egyebekben is feltétlenül döntő. Ellenőrzés alatt semmikép sincs. Lehet a legnagyobb zsarnok, ha úgy akarja, és nincs megtorlás ellene, hacsak az erőszak utja nem.

Es ime, ez a férfi, a mai orosz cár, az ő harmincegyedik évében, amikor a testi és lelki épségnek a tetőpontján kellene lennie, annyira semmivé válik, hogy egy önmagát lejáratott hóbortnak, a spiritizmusnak, mértéketlenül és ítélet nélkül való vakon követője. Mennyire az: mutatja az a megdöbbentő következmény, hogy egy híres *elmeorvost* hívtak meg melléje hosszabb időre, aki — megfigyelje s esetleg gyógyítsa.

Mi tette ezt? Mi vitte ennyire a földi nagyság e bálványszerű alakját, akinek mindene megvolt hozzá, hogy boldog lehessen.

De vajjon csakugyan megvolt-e? A látszat szerint bizonyára: kivált ha a látszatot csak a külsőségekben keressük. Ám máskülönb ennek az embernek, a roppant hatalom e tulajdonosának, nem volt egyetlen egy nyugodt perce sem. Szakadatlanul rettegett, és méltán, hogy a saját alattvalói teszik semmivé, mint nemcsak egy elődjét. Egy falatot nem nyelhetett le, hogy titokban ne szorongjon: vajjon nincs-e az étele megmérgezve. Egy lépést nem tehetett, hogy attól ne tartson, hogy talán rejtett aknára lép: hogy légbe röptik; hogy oroszva leszurják, lelővik.

A saját hálószobájában sem volt nyugta. Hátha egyszer csak megnyílik a fal, és kilép a nyíláson a végzet, a halál?

Kivégezethetett volna tizezreket. Akkor is százezren maradtak volna, aiktól rettegnie kellett. Egy napja, egy órája, talán egy perce sem nyugodt ennek a hatalmas urnak, ma sem.

*

Pedig talán egy szónak a kimondásával, egy elvnek a megvalósításával megválthatná

magát. Az a szó: „*Szabadság.*” S az elv: a felszabadítás elve

Mily tragédia arra nézve, aki nem bírja, nem akarja ezt a szent szót hirdetni, s az elvnek testet adni. Holott csak rajta múlnék!...

SPORT.

+ **Fejedelmi labdarugók.** A football-sport hívei ezután fogják még csak nagy büszkeséggel rugni a labdát, ha tudomásul veszik, hogy immár uralkodóházból való kollégáik is vannak. Bonni távirat jelenti ugyanis, hogy a német trónörökös és öccse, *Eitel Fritz* szintén tagja lett a bonni egyetemi labdarugó csapatnak. A hercegek a mult hét csaknem minden napján együtt játszottak társaikkal.

Nőcsábítás.

(És a házassági kényszer.)

Arad, november 13.

Sajátságos tünet, hogy nálunk a nőcsábítást a férfierények zománcával vonja be a közfelfogás. Vannak társadalmi rétegek, amelyek annál különönbek tartanak egy egy férfit, minél több „kaland”-dal dicsekedhetik. Természetes fokozatok is léteznek e „férfierények” mértékénél. A dicsőség rangsorozása azonban változik. Vannak, kik nagyobbszerűnek tartják azt a kalandot, amelynek főszereplője asszony; természetesen férjes asszony. Vannak viszont, kik többre becsülik, ha valaki leányokat nevezhet meg kalandjai szereplőinek. Férfiak, főleg pedig fiatalabb urak társasága alig is képzelhető anélkül, hogy szó ne essék nőhódításokról. Csakhogy míg ezek azelőtt leginkább házassággal végződtek, addig manapság jól mulat a társaság az oly „filiszteren”, aki azt hiszi, hogy mert megszeretett egy nőt, azt feleségül is kell vennie.

Az az életnézet, amely pénzzel mindent megvalthatónak tart, alapjában felforgatja a társadalom felfogását. Hogy miben áll ez az életnézet? Udvarlunk egy nőnek, igyekszünk megszerezni a rokonszenvét. Ha ez megvan, megvalljuk, hogy lángolóan szeretjük, imádjuk. S ha sikerült a vallomást elhittetnünk, ha a hívó nő szerelemittasan borul a karjainkba, elhittetjük vele, hogy nem tudánk élni nélküle és megesküszünk, hogy oltár elé vezetjük. A nő hisz. S ha azután figyelmeztet ígéretünkre, a válasz — a pénztárca csörgetése és luciferi kacaj lesz. Es ezzel az új kalandot elkönnyvelhetjük, hogy minden alkalommal megnevetessük a társaságot egy lépre csalt nő hiszékenységének keserű arával. Megtörténik nagy ritkán, hogy bírói segílyt is kénytelen igénybe venni a megcsalt nő, de ennyit megér a „kaland”, sőt ezzel talán teljesebb is lesz.

Hisz miről is lehetne szó? Arról talán, hogy a törvény ereje kényszeríti helyrehozni az elkövetett bűnt? Dehogy. Törvényeink nem ismerik el bűnnek a nőcsábítást, nem büntetik, hanem legfőlebb megfizettetik egy pár forint gyermektartási díjjal.

A mi törvénykönyvünkben tehát hiányzik a nőnek megbecsülése, holott a külföld már régóta gondoskodott arról, hogy a nőcsábítás kalandjának eldicsekvése ne a társaságokban, hanem a büntetőbíró asztalának korlátjai előtt történjék és hogy az erény ára ne a társaság magasztalo röheje legyen, hanem a börtön elmékedésre alkalmas magánya.

Valóságos legendák járnak a közfelfogásban például e tekintetben Amerikáról. Az erről szóló hírek szerint inkább a nők, mint a dollárok hazájának nevezhetők. Ki ne olvasta volna már például azt, hogy az amerikai bíróság arra kényszerítette a férfit, hogy elvegye azt a nőt, akinek házasságot ígért. S ha az ígéretet a házassági kényszerrel torolja meg, a nőcsábítást szabadságvesztéssel is sújtja. De szóljunk európai országokról, amelyeket nem vesz körül a nagy távolság miatt az extravaganciák homálya. Éppen tegnapi számunkban adtunk hírt, hogy a bécsi büntető járásbírószék arra ítélte egy könyvelőt, hogy nőül vegyen egy

fiatal leányt, akit házassági ígérettel elcsábított. Határidőt tűzött ki a bíróság, amelyen belül törvényes házassággal tegye jóvá a bűnt, amelyet ellenkező esetben büntetéssel fog sújtani. Hasonló hír érkezik Párisból is. A szajnai polgári bíróság egy leány elcsábítása miatt 50.000 frank kártérítésre ítélte egy férfit, kimondván azonban az ítéletben, hogyha nőül veszi a leányt, nem kell fizetnie. S a párisi viveur ki is jelentette a leánynak, hogy elveszi. De mert a leány ezt is kívánja, hogy a házassággal egyidejűleg a — gyermeket is törvényesítse, erre pedig a férfi nem hajlandó, legközelebb újra foglalkoztatni fogja az ügy a bíróságot.

A külföld országai tehát gondoskodtak arról, hogy a kalandvágyó férfiak ne a házassági ígéretük komolyan ható erejével szerezzenek szenvedő szereplőket mulatságaikhoz s a női becsület elrablása büntethetőség szempontjából legalább is a mindenható pénzével legyen egyenlő. A magyar büntető-törvény kilátásba helyezett novellája ugyan ígérgeti ezt, de addig s ez Isten tudja, hogy mikor lesz, a férfierény koronájának tartják széles körben sok ezer nő elrablott becsületét, legázolt boldogságát.

Mahelka újabb sikasztásai.

(A főpénztár „házi tolvaja.”)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Az utóbbi napokban nagyon sokszor hangzott el Aradon a „házi tolvaj” elnevezés *Böhm Adolf* sikasztásai révén. Az Ipar- és népbankot ért kár egy része tudvalevőleg úgy származott, hogy a bűnös vezérigazgató egyszerűen ellopott bizonyos értékpapirokat. Az ilyen zsánerű bűn ellen — mint jogosan hangoztatták — nincs védekezés.

Hasonló bűn derült ki a mai nap folyamán *Mahelka Károlyról*, az aradvárosi főpénztár sikasztó ellenőrével. Az eddig felfedezett hiányokhoz olyan újabb tételek is járultak, melyek tolvajlásból származtak.

Nem nagy összegekről van szó, de a felfedezett eseteknek éppen Mahelka módszere adja meg az érdekességet. Az egyik felderített hiány története a következő:

Egyik városi tisztviselő fizetési előleget vett fel. Később megbetegedett, s Mahelkát kérte fel arra, hogy vegye át a havi fizetését, s vonassa le ebből az előleget. Az a gyakorlat ilyen esetekben a városnál, hogy az egész fizetésről kiállított fizetési nyugtára rávezetik az előleget és ott leszámítják.

Ez a számfejtés éppen Mahelka dolga volt s így könnyen ment a manipuláció. A nyugtára nem vezette rá az előleget, s felvette az egész fizetést. Később azután egyik városi szolgálóval újabb nyugtát íratott. Erre már rávezette a levont előleget. A másik nyugta akkor a számvédségnél volt már, ahonnan Mahelka ellopta, s az újabb, hamis nyugtát csempészte helyébe. Így azután nem lehetett konstatálni, hogy honnan származott a hiány, s másnak kellett megfizetni a pénzt.

Nagyon sokszor előfordult így, hogy egyik-másik tisztviselőnek a saját zsebéből kellett a hiányokat pótolni, s nem tudtak rájönni, mi ennek az oka.

Egy ízben Mahelka a saját fizetési nyugtájára nagyobb összeget írt, mint amennyi tényleg járt neki. E helyett azután, a fenti csere mintájára újabb, igazi összegről szóló nyugtát akart becsempészni. Egy tisztviselő éppen a háta megett állott Mahelkának, mikor a nyugtát kitöltötte s rászólt:

— Te Károly, hát nem tudod, mennyi a fizetésed?

— Tévedtem — mondta Mahelka — s széttépte a nyugtát.

Ekkor már gyanakodtak reá, s ba az illető tisztviselő véletlenül nem figyelmezteti, rájönnek üzelmére, mert egyik főtisztviselő éppen azon a napon akarta leleplezni. A leleplezés azonban nem sikerült, de rövid idő múlva már rájöttek másutt Mahelka bűneire.

Vádirat a bűvész ellen.

(Stampfl Gusztáv — és a rokonai)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Stampfl Gusztáv neve Aradon két réven ismeretes: mint bűvész és mint elégedetlenkedő. A bűvészet a mestersége, míg az elégedetlenség a családi ügye.

Ez utóbbit azonban Stampfl Gusztáv nyilvánosság elé vitte, ugyannyira, hogy a törvényszék is kénytelen volt beleszólni.

Stampfl Gusztávnak kiterjedt, előkelő rokonsága van Aradon. A rokonok vagyonosak, míg Stampfl szegény. Ez a reá nézve kellemetlen helyzet nagyon elkésérette a bűvészt, aki örökösödési igényeket támasztott a rokonok vagyona ellen.

Örökrész azonban nem jutott reá, s így Stampfl minden módot megragadott, hogy rokonait gyalázza. Oriási nyilatkozatokkal jelent meg a lapok szerkesztőségeiben, de a gyalázó nyilatkozatait nem közölték le. Erre Stampfl papirdarabokra hektografálta rokonairól szóló mondanivalóját, s a saját készítményű röpiratokat szétosztotta az utcán.

A rokonok végre is feljelentették a törvényszéken s most a kir. ügyészség vádiratot adott ki ellene, melyben becsületsértéssel, rágal-mazással és zsarolással vádolja.

Az ügyészség, miután a becsületsértések és rágalmazások egész tömegét követte el Stampfl, és számos pert indított rokonai ellen, megfigyeltette, vajon nem zavarodott-e meg az elméje. Az orvosi vizsgálat konstatálta, hogy Stampfl beszámítható, s így felelősre vonható gyalázkodásaiért.

Márk Károly búcsúja.

(Vasutasok társas-vacsorája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Márk Károly, a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetője, kit a magyar vasuti- és hajózási országos felügyelőség főnökévé neveztek ki miniszteri tanácsosi ranggal, ma este utazott el végleg Aradról.

Tegnap utoljára bejárta eddigi hivatalát s egyenkint búcsút vett aradi tisztviselőtársaitól. Megkérte őket, hogy óvációk és zajosabb búcsu nélkül, inkább belső érzelmek között engedjék távozni. Mégis ma este 7 órakor búcsulakomát rendeztek az aradi államvasuti tisztviselők Márk Károly tiszteletére a vasuti vendéglő éttermében.

A vacsorán mintegy kilencvenöt vasuti tisztviselő vett részt, köztük Kremer Vilmos üzletvezető-helyettes, Fetter Géza és Korbuly József főfelügyelők, Schmidt Gyula és Chirke Vilmos főellenőrök, Molitörisz Gusztáv és Kosztolányi Gyula főmérnökök, Gyulányi Rezső főmérnök, Hartmann József szolnoki forgalmi főnök, Farkas Ernő aradi állomásfőnök, Kiss főmérnök, Prókay főellenőr, Valkányi Rezső és Gaskó Béla titkárok, Kabdebó János dr. vasuti főorvos, Gergelyfy szolnoki- és Galgóczy Elemér mezőturi osztálymérnökök, báró Bedeusz ellenőr, stb.

A búcsuzó volt üzletvezető a dikciók és

felköszöntők mellőzését kérte, *Rákóczy Zoltán* főmérnök nem mulasztotta el, hogy néhány szívélyes szóval búcsút ne mondjon a távozó főnököknek. Szerencsét és haladást kívánt neki új, fényes pályáján s azt, hogy eszméi, melyeket mint aradi üzletvezető követett, megvalósuljanak.

Alig csillapodott le a tisztviselő társak éljenzése, az ügyeletes vasuti tiszt a vonat indulása előtt tíz perccel jelentette, hogy a vonat indulásra készen áll.

Márk ekkor megköszönte a tisztviselőtársai óvációját, s lelkes éljenzések között szállt fel a 607. számú vonathoz kapcsolt külön kocsjába. A vonat elindulásáig, mely 9 óra 35 perckor történt meg, szívélyesen diskurálgatott volt hivatalnokaival s ezután vonata a lelkes éljenzések zaja között elindult és kirobogott az aradi pályaudvarról. Az üzletvezetőt a szolnoki és mezőturi vendégek kísérték el.

Az aradi nemzeti szövetség testületileg búcsuzott Márk Károlytól, aki a szövetség alelnöke volt. A küldöttség szónoka *Varjassy Arpád* volt, kinek beszédét a távozó főnök meghatott, szívből jövő hangon köszönte meg.

HIREK.

A király beteg.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 13.

Aggasztó hírt hozott ma este a táviró Bécsből *Ferencz József* király schönbrunni palotájában betegen fekszik s orvosai, kik a felséges pácienszt gyógyítják, a betegséget komolynak, vagy legalább is hosszú lefolyásúnak mondják.

A király hirtelen megbetegedéséről a következő távirati tudósítást kaptuk:

A királyt két nap óta erős reumatikus fájdalmak gyötrik. A bajt meghülésből kapta, mikor nyitott kocsin kihajtatott a schönbrunni kastélyba.

Allapotát egyelőre megnyugtatónak mondják az udvari körök, a felség azonban orvosai tanácsára nem hagyhatja el schönbrunni lakosztályát.

A kihallgatásokat beszüntették. Ennek kapcsán ma Bécsben és Budapesten aggasztó hírek terjednek el.

Egy újabb távirat szerint a király évek óta szenved ischiasban. Baja most a schönbrunni útja alkalmával szerzett hülésből kiújult. Ehhez járultak még a legutolsó napok fáradalmi, többek között a bécsi műcsarnok megtekintése, amikor a felség háromnegyed óráig időzött a termekben.

Egy aradi iparosinasról.

— Aki magyar akar lenni. —

Arad, november 13.

Albu Gyula (recte Fehér) nem régiben kérvényt intézett Brailából Kisborosnyó, háromszék-megyei, tehát tősgyökeres székely község előjáróságához. Arra kérte, hogy fiának, ki a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közvetítése folytán most Aradon mesterséget tanul, ismerje el illetőségét és ezáltal tegye lehetővé, hogy felszabaduljon és majd katonai és egyéb honpolgári kötelemait itthon teljesíthesse.

A bölcs előjáróság elismerte a kérelmezőt Kis-Borosnyó szülőfőnöknek, de maradékaira nézve, kik mind Brailában születtek, megtagadta, mert az apa is több, mint harminc éve távozott el.

Ime egy ember, aki harminc évi szenvedés közepett megtartotta magyarságát (Kisborosnyón)

sok Albu van), sőt utlevelének évről-évre történt megújítása által honpolgári kötelékét is, kitagadtatik szülőfalujának kötelékéből s gyermekeit, bármennyire akarnak is hozzánk tartozni, nem ismerik el.

A kamara folyamodott a fiu visszahonosításáért. Valószínűleg meg is nyeri, mert a miniszteriumban, mely egy új törvényjavaslattal éppen most szándékozik orvosolni kivándorlási bajainkat több jóakarát lesz, mint Kisborosnyó község közönségében.

De, kérjük, mi történik ezer meg ezer hasonló sorsban élő honfitársunkkal, kik nincsenek olyan összeköttetésben velünk, mint ezek? Erre meg kell kapnunk a feleletet az új kivándorlási törvényben. Hisszük, hogy a kormány és törvényhozás méltatni fogják a vérvesztésből eredő, fokozódó bajt és sietni fognak nemcsak kizárólag rendőri, hanem humanitárius intézkedésekkel is segíteni rajta. Hisszük, hogy létesül egy hatalmas társadalmi szervezet, melynek karja, érdeklődése és segítő készsége túl ér az ország határán, addig holigénylik segítségünket; ha kell az iskoláig, a társadalmi alkotásokkal összetartott hazátlank tűzhelyéig.

Bizony, bizony szükségünk van rá. Albu és vele együtt számtalan hontalanná vált magyar elvesztése nem lehet közönyös nekünk s ha ur lehet itt a hontalan idegen, ura földnek, hatalomnak: vesszét érdemel az a magyar, aki a magyar vért lecsapolni engedi. A szabadságért, mit mi adunk az idegenből beszámazottaknak, joggal követelhetünk hasonló elbánást mieink számára.

— **Az aradi sajtó.** A tiszamenti metropolis fiatal, de elevenen szerkesztett napilapja a „Szeged és Vidéke“ rövid tanulmányt közöl legutóbbi számában a vidéki újságokról. Az aradi sajtóról a cikk a következőket mondja:

Ha szemlét tartunk a vidéki lapok fölött, sok okból (bár nem minden okból) az aradi lapoknak kell adnunk az elsőséget. Erre nem a szegedi sajtó színvonalának félreismerése batorít, s nem is a szerénység ösztönöz. Egyszerűen a tények. Arad, vármegyei központ. Egy széles és nagy folyómedencének messze határon egyetlen gócpontja; szellemi és anyagi vezére; a vidéki közélet fókusa; egyházi, politikai, közigazgatási, részben katonai főhely; közgazdasági, kereskedelmi, gyári- és ipari központ. És ami tán a legfőbb: az egész nagy vidék magyarságának székvárosa. Ebben a városban tehát természetesen nagy és hatalmas sajtónak kellett kifejlődnie az egész vidék nemzeti, politikai, közgazdasági törekvéseinek nélkülözhetetlen szószólójaként. Aradnak a saját vidéke fölött gyakorolt tényleges vezérszerepéből folyik, hogy ez a sajtó nem fejlődhetett helyiérdekűen; hogy ez a sajtó már születésekor levetkőzte azokat a félszégeket, a melyek más városbeli újságokon észlelhetők, s ezek között elsősorban a szűk helyhez kötöttséget. Jellemző különben az állapotokra, hogy Csanádban pl. már az aradi lapok sokkal jobban el vannak terjedve, mint a szegediek, noha a területi közelség, nagyságunk ide fűzné s nem egyszer láthatjuk, hogy Csanádban az aradi lapok mint a közélet elsőrangú tényezői szerepelnek.

— **Draga királyné előlétele.** Belgrádból táviratozzák, hogy az egyesült liberális és radikális ellenzék interpellációt fog intézni a belügyminiszterhez a belgrádi újságok nagymérvű elkobzása tárgyában. Csak a múlt héten hetven ízben történtek hírlapelkobzások és pedig kizárólag a király, de különösen Draga királyné magánéletére vonatkozó közlemények miatt. Az antidinasztikus mozgalom különben az egész országban ijesztő mérvben terjed, főképp azóta, hogy köztudomásra jutott, hogy a cárné Draga királynét erkölcstelen előlétele miatt nem akarja fogadni.

— **A tábla döntése a Bóhm ügyében.** Nagyváradról táviratozzák, hogy az ottani kir. ítélőtábla büntető tanácsa Ritoók Zsigmond táblai lnök elnökelete alatt ma délután tárgyalta Bóhm Adolf és Konsitzky József felebbezéseit, melyet az előzetes letartóztatás ellen adtak be. Az ötös tanács Balogh Samu dr. kir. táblabíró előadása alapján a felebbezést elutasította s jóváhagyta az aradi törvényszék vádтанácsának döntését, melylyel az előzetes letartóztatást fentartotta.

— **Az „erdélyi püspök“.** Majláth Gusztáv gróf gyulafehérvári püspök előszeretettel használja az „erdélyi püspök“ címet, noha ehhez semmi jussa nincs. Erdélyben ugyanis vannak református és unitárius püspökök is, a kik rossz szemmel nézik Majláth önhatalmu rendelkezését, melyhez sem a történelmi múlt, sem pedig a kormány, sem a felsőbb egyházi hatóság nem adott neki feljogosítást. Az erdélyrészi róm. kath status mai közgyűlésén — mint nekünk sürgönyzik — Majláth megpendítette újból az erdélyi püspöki címet s úgy nyilatkozott, hogy nem provokált volna e kérdésben kormányrendeletet, ha tudta volna, hogy a reformátusoknak ez a cím annyira fáj. Különben — jegyezte meg — az elutasító kormányrendelet dacára is „isten nevében való erdélyi püspöknek“ érzi magát.

— **A torontali főispán.** Gróf Bethlen Miklóst, Torontálmegye főispánját — mint már említettük, — az ottani törvényszék elmebetegség címen gondnokság alá helyezte. Gróf Bethlen elmebajáról már hónapokkal ezelőtt beszéltek Torontálban, amikor a főispán még személyesen részt vett a vármegye ügyeinek intézésében. Hozzá tartozói és barátai hasztalan igyekeztek őt valamely fővárosi szanatóriumba küldeni, a főispán minden kísérletnek ellentállott és továbbra is maga vezette hivatalát. Amikor végre belátták, hogy a főispán, aki legutóbb már kínos feltűnést keltett magaviseletével egyes megyegyűléseken, veszedelmessé válhatik a vármegyére, rábeszéltek családját, hogy valami uton-módon orvosi kezelés alá hocsássák. Gróf Bethlent erre látogatás ürügye alatt különböző helyeken tartózkodó ismerőseihez vitte családja s így fokozatosan hozta Budapestre, a hol sikerült őt a Schwarzer féle vizsgyógyintézetben elhelyezni. A budapesti törvényszék itt Moravcsik Ernő dr. és Bolyó Károly dr. elmeorvosokkal megvizsgáltatta a főispánt, akik megállapították, hogy hűdéses elmezavarban szenved. A budapesti törvényszék ennek alapján megbizta a nagybecskereki törvényszéket, hogy gróf Bethlen Miklós ellen a gondnoksági eljárást megindítsa. A múlt hónap elején tartották meg ebben az ügyben az első tárgyalást. A gróf nejeinek képviselője ellenezte a gondnokság alá való helyezést, abból az okból, hogy vagyoni jogi kérdések elbírálására nincs szükség, a törvényszék mindamellett azzal az indoklással, hogy a főispán ügyeinek önálló vezetésére képtelen, elrendelte a gondnokság alá való helyezést.

— **Görgei és a tisztjei.** A nagy időknek egy élő hős tanuja, aki 1848—49-ben Damjanich táborában szolgált, érdekes és eddig ismeretlen adatot mondott el Görgei tábornokról, aki visegrádi magányában vezekli hazafülését. Mikor Paskievics kozákjai ráléptek erre a vérben ázó földre, s a muszka sereg mint vésztes, fekete felhő ereszkedett az ország völgyeibe, Görgei, a hazaáruló fővezér tanácskozássra gyűjtötte a dicső honvédsereg tisztjeit. A hős honvédek gondolni sem akartak a szégyenletes megadásra, ami Görgei lelkét égette, s szívvel-lélekkel, félistenekhez méltó bátorsággal áhitották a további küzdelmet a szabadság kivívására. Ilyen hangulat lelkesítette a honvédtiszteteket, mikor a fővezér szállásán találkoztak. Görgei pedig így szólította meg a honvéd tiszteteket, Kossuth Lajos katonáit:

— *Meine Herren!* . . .

A tiszték megdöbbenve néztek össze, azután hatalmas, fenyegető kórusban zugott föl a méltatlankodásuk:

— *Magyarul szóljon hozzánk!*

Ilyen leckét kapott a generális, aki a világi tragédiának előidézője volt, a magyar nyelvből.

— **Az első fagy.** Ma éjjel beköszönött a tél, nem a hivatalos, kalendárium szerinti tél, hanem a valóságos tél. Ma reggelre volt az első fagy, és pedig hajnalban négy és fél fok. Látható jelei vannak ennek a fagnak: a fák levelei a mai egy nap alatt lehulltak. Nehány nap óta tart őszi hullásuk, csendesen egyenkint peregték le szülőanyjukról a földre, ma reggel aztán be is fejezték hullásukat, a fagy leszedte őket a fákról.

— **Károly király otthon.** Bukarestből táviratozzák, hogy Károly román király Sturdza minisztereinökökkel ma Bulgáriából visszaérkezett Szinaiaiba.

— **Pofozkodás a reichsrathban.** A bécsi reichsrath ma délutáni ülésén csinos kis verekedést rögtönzött Schreiner, Freszl és Schrank. Valami felszólalás után Schreiner képviselő szavainak helyreigazítása címén szólalt fel. Freszl és Schrank is részt vettek a szóharcban s csakhamar a *disznó, gazember, lump, csirkefogó, aljas, részeges* és ehhez hasonló címekkel tisztelték meg egymást a csehek és a németek. Schmal összeszorított ököllel rohant neki Schreinernek s nagy dulakodás támadt, miközben *Chock-ot úgy arcul vágta, hogy szédülve a padok közé esett.* Erre általános verekedés indult meg, melyet az elnök úgy akart félbeszakítani, hogy felfüggesztette az ülést. Ez használt is s szünet után nagynehezen folytatták az ülést.

— **Tolstói-asztaltársaság Budapestén.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Kugler Gyula, volt szociálista agitátor, aki ez év februárban, még a régi képviselőházban röpiratokat dobott le a karzatról a képviselők közé és ezért börtönbe került, „Tolstói-asztaltársaságot“ alapít a fővárosban. Az asztaltársaság célja, energikus módon ellentétbe helyezkedni, minden néven nevezendő valás dogmaival és a szabad gondolkodók táborát a Tolstói által elterjedt „erkölcsi vallás“ terére vezetni. Kugler a nyáron Svájcban járt és ott dr. Schmitt Jenővel találkozott. Tolstói Leótel levelet kapott, melyben az orosz író buzdította törekvésében. Kuglert, az utóbbi időkben sok csalódások érték, pártefelei cserben hagyták, a szociálista pártvezetőséggel is meg hasonlósba jutott, a kereskedősegek szakegyületében pedig, ahol hivatalnok volt, állását elvesztette. Most tehát a nagy orosz apostol tanáival próbál magának híveket toborozni.

— **Plebánusi vizsga.** Römer Miklós újszentannai, Witwer Miklós glogováci és Glass Ferenc ujaradi segédlelkészek a Temesvárott tegnap tartott plebánusi vizsgán a képesítő vizsgálatot sikerrel letették.

— **Lövöldözés a francia kamarában.** Párisból táviratozzák, hogy a kamara mai ülése alatt óriási riadalmat okozott az a néhány revolverlövés, mely a baloldali folyosók felől hangzott. A képviselők ijedten tódultak ki, mikor aztán kitudódott, hogy a zaj okozója egy gyarmati tiszt, a kit a karzatról lekísértek s a ki „Éljen a köztársaság!“ kiáltással elsütötte revolverét. A rendőrség elvitte s konstatálta, hogy a tiszt megőrült.

— **Csillaghullás.** November hónapjának rendszeres látványossága a csillaghullás. A föld ekkor ér be a Leonidák csoportjába, amelynek hulló csillagai a legszebb égi tűnemények közé tartoznak. Az idén ma kezdődött a csillaghullás s tart tizenötödikéig. A látványosságot azonban.

amely most különösen szépnek ígérkezett, nagyon megrontja a kőd és a teli hoid.

— **Merénylet a takarékpénztárban.** Nagy-kikindáról táviratozzák: *Danistry* Dusan volt városi végrehajtó ma berontott a helybeli takarékpénztárba s revolveréből rálőtt *Prekayszki* Péter takarékpénztári igazgatóra. A golyó keze fején sebesítette meg az igazgatót. *Danistry* és *Prekayszki* közt a napokban örökségi per miatt összekoccanás történt, s e miatt követte el a végrehajtó a merényletet.

— **A szyrusok patriárchája Budapest.** *Bachmani* Ignác Ephrem II. a szyrusok antiochiai patriárchája két püspök kíséretében Rómából jövet tegnap Budapestre érkezett, s a kapucinus atyák oudai zárdájában szállt meg. A patriárcha ma délelőtti látogatást tett *Vaszary* kolos biboros hercegprimásnál, kinél közel egy óráig tartózkodott. A patriárcha három napig marad Budapesten, azután két heti tartózkodásra Konstantinápolyba utazik. A török fővárosból ázsiai székhelyére tér vissza.

— **A Morgan kabinetje.** Pierpont *Morgan*, az amerikai pénzkirály az egész világra kiterjedő ériási vállalatát valóságos miniszteriummal kormányoztatja. A kabinete hét tagból áll, a kiknek mindegyike 1,250.000 dollár évi fizetést huz. Ezzel szemben érdekes megjegyezni, hogy az Egyesült-Államok minisztereinek 8000 dollár, az angol minisztereknek pedig 500 font sterling évi fizetésük van. *Morgan* király miniszterelnöke *Perkins W. G.*, a kinek kezében az üzlet összes számai összefutnak. A külügy-miniszter *Bacon* Róbert, a ki a külföldi kölcsönöket intézi, a vasúti miniszter *Spencer* Samuel, a szénminiszter *Beer* György, az igazságügyminiszter *Stetson*, a ki a jogi ügyeket intézi, a kereskedelmi miniszter *Steele* Károly, míg a pénzügyminiszter *Baker* George.

— **Két nővér regénye.** Párisból jelentik, hogy a „Goutte d'or” rendőrségi hivatalában tegnap egy rendkívül regényes dráma utolsó felvonása játszódott le, a milyen csak a nagyvárosok levegőjében teremhet. Két rongyszedő nő és férfi, ezelőtt 20 évvel házasságra lépett egymással és a házasságból egy ikertestvérpár, *Leprez* Lujza és *Mária* származott. Öt évig tartott a családi béke és a kislányok felnőttek rongyok, papírok és más ócskaságok között. Később aztán jöttek a veszekedések s *Leprez* egy alkalommal egy vizesüveget tört össze felesége fején. Mikor gyógyultan kijött a kórházból, elváltak s mindegyikük vitt magával egy leányt. Azóta nem látták egymást. *Leprez* Lujza, aki időközben 19 éves lett, hat hónap óta szeretőjével *Briguet* György műasztalossal a rue d'Aubervilliers-en lakott s a szomszédok rokonszenvének érrendelt. Megmondták azonban neki, hogy szeretőjének másik viszonya is van, egy csinos szőkevel s *Lujza* elhatározta, hogy megtudja a valót. Egy esti sétán észrevétlenül követte szeretőjét a tanuja volt, mikor szeretője s egy esinos lány, aki már várt rá, találkozott. Rettenetes dühvel rávetette magát szeretőjére, azt fojtogatta s aztán késsel a vetélytársnő arcába szurt egynehány-szor, úgy, hogy ez vértől borítva összerogyott. A rendőrök bevitték mind a hármat a prefekturára. Mikor a személyazonosságát megállapították, kitűnt, hogy a két lánynak ugyanaz a vezetékneve. A rendőrségtől további vizsgálódásai után kiderült, hogy a két lány ikertestvér, akik 17 évi idő után látják egymást viszont. Megbocsátottak egymásnak, összeültek, s a biztos elbocsátotta őket. A két testvér szeretőjéről kitűnt, hogy az egy többszörösen körözött tolvaj. *Lujza* is, *Mária* is arra kérte a rendőrbiztost, hogy zárja be a közös szeretőt, mert ők már nem vágyakoznak utána.

— **A lángban álló pince.** Egy fiatal hölgyet, *Jekelfalussy* Józsefnek, az Országos Statisztikai hivatal elhunyt igazgatójának *Gizella* leányát majdnem halálos szerencsétlenség érte hontmegyei birtokán, Lontón. A fiatal hölgy az egyik cselédleánnyal együtt a minap borszeszért lement a pincébe. A borszeszes hordó a gyertya lángjától hirtelen lobbot vetett. A cselédleány néhány pillanat alatt tűzben állott s *Jekelfalussy* *Gizella* ruhája is tüzet fogott. A rémes sikoltásra a pincébe rohant a családnál látogatóban levő *Jekelfalussy* altábornagy, aki

katonaköpenyét a hugára borította. A szerencsétlen cselédleány összeégett s alighanem belehal sebeibe. Mentés közben *Jekelfalussy* altábornagy az arcán és kezén szenvedett égett sebeket. *Jekelfalussy* *Gizella* állapota nem ad aggodalomra okot.

— **Kirabolt postakocsi.** Gyöngyösről táviratozzák, hogy *Vámos-Györk* község közelében ma ismeretlen tettesek kirabolták a vasúti postakocsit. Elvittek néhány pénzeszsákokat, melyekben meglehetősen nagy összeg volt s néhány pénzes levelet.

— **Egy anyáról, aki öl.** Költők himnuszokat zengtek, krónikások csodás történeteket regéltek az anyai szeretetről. A legtisztább és legnemesebb emberi érzés ezen a földön az anyai szeretet, egyszersmind a legnemesebb emberi erény is. Hogy ez a fonséges érzés is bünbe sodorhat egy-egy anyát, arról a következő Párisból érkezett telegram tesz bizonyosságot. Egy *Brausemeim* Jozsefin nevű hetven éves özvegy megölte a tulajdon leányát. Előbb revolverrel lölte le, azután törrel sebezte halálra. A boldogtalan asszonyt e szörnyű tette az exaltált és örületig fokozott anyai szeretet ösztökélte. Leánya ugyanis a férjétől elváltan élt. Az anya aggódva figyelte, hogy leánya az elválás óta folyton melankolikusabb lett. A buskomorságot az anya nem tudta tovább nézni, annál kevésbé, mert a nyomor is kopogtatott a család ajtaján. Az anya végre a véres tette határozta el magát, azután jelentkezett a törvényszéknél.

— **Boulaine bankár papirjai.** Párisból jelentik, hogy a botrány, mely az újból elfogott *Boulaine* bankár papirjai miatt keletkezett, lassankint kezd elcsendesedni. Legtöbbszörre bírósági emberek vannak kompromittálva. Tegnap eibocsátottak egy segédhivatali főnököt, s ma már nem tudtak tárgyalást tartani a felebezési törvényszéken, mert az ötödik bíró, *Audrien* tanácsos a vizsgálóbíró elé volt idézve. *Boulaine* bankár papirjai meglehetősen kompromittálták a bírót.

— **Az aláhuzott dátum.** Megirtuk, hogy *Ottovay* Zoltán ügyvédjelölt Szegeden öngyilkosságot követett el. Most érdekes részletet ír erről egy szegedi lap. Az öngyilkosnak egy régi ruhájára akadtak ma rá, nem hordta a nyár óta, mikor még a katonaságnál szolgált. Annak valamelyik zsebéből előkerült egy apró kalendárium, benne aláhuzva a november 7. dátum. Az a nap, amelyen kioltotta az életét. Tehát tudta már hónapokkal előbb, mikor következik el reá nézve a hite szerinti megváltás. Hogy miért választotta éppen ezt a napot, ez olyan rejtély marad, mint megannyi más, amire szintén nincs felelet. Hiszen hiányzik az, aki egymaga tudna rá választ adni.

— **Tűz Kovácsházán.** Mező-Kovácsháza községben az éjjel tűz volt. Özv. *Alc* Imréné házának udvarában felhalmozott szalma gyuladt ki s abból mint egy kocsira való elégett. A szalmakazal közel állott a házépületekhez, ezeket azonban a kivonult tűzoltók megmentették.

— **A betörők.** *Serényi* Miksa budapesti ékszerész ügyfele dr. *Faludi* Jenő ügyvédnek. Az ügyvéd délben valami hirt akart közölni a felével és telefonált hozzá. De épp ez idő tájt ebédelni futott haza az ékszerész és nem maradt az üzletben, csak két ügyes, tanult — betörő, akik a hátsó ajtón törtek be az üzletbe. Az egyikük visszacsengetett a telefonon.

— Halló! Mi tetszik?

— Halló! *Serényi* urral akarok beszélni!

— Ó most nincs itt.

— Hát ki beszél?

— Mi köze hozzá?

— Ejnye azt a . . . Hallja maga! Tudja meg, hogy én *Serényi* ur ügyvédje vagyok!

— Bánom is én! Engem ne zaklasson! Én nem érek rá. Sürgősebb dolgom is van nekem, minthogy a maga locsogását hallgassam!

Az ügyvéd dühösen csapta le a kagylót és délután boszút lihegve indult a *Serényi* boltja felé. Utközben megfogadta, hogy okvetlenül elcsapatja azt a goromba alkalmazottat, vagy pedig visszaadja összes megbizását. Majd megmutatja ő, hogy vele nem lehet ilyen hangon beszélni! De mikor odaért, földült arccal fogadta az ékszerész. Kétségbeesve rebegette:

— Istenem! Ma betörték hozzám.

Faludi megdöbbenve kérdezte:

— Mikor?

— Most délben, amig hazaszaladtam ebédelni.

Faludi megbotránkozva mormogta:

— Oh, a gazemberek!

. . . Ó tudja, hogy miért mondta!

— **Bosszu a becsületért.** Nemrég, tán néhány napja csak a következő hirdetést tette közzé *Gérce* Kálmán latóti földbirtokos egy budapesti napilapban: „Fiamnak, *Gérce* Sándornak annyi pénzt adok havonként, hogy a kiadásait abból bőven fedezheti. Tudomására hozom tehát azoknak, kik fiam könnyelműségét kihasználni igyekeznek, hogy a fiam után nekik egy huncut krajcárt sem fizetek és gondoskodtam róla, hogy könnyelmű tartozásait az én vagyonomból ne fizethesse ki.” Ez a megiehetősen kellemetlen ajánlólevél azért utnak *Gérce* Kálmán kezéből, mert a huszonegy esztendő *Gérce* Sándor, patvaristei gazdasági irnok egyéb mineműségében már igen sok bajt zuditott az öregje fejére s most, hogy a legény állás nélkül uraskodik, még nagyobb merészséggel jár a tiltott utakon, mint előbb. A fiatal *Gérce* fölöttébb bántónak találta magára nézve ezt az apai ukázt s erőnek erejével rá akarta birni az öreget, hogy vonja vissza azt. *Gérce* Kálmán azonban hajthatatlan maradt. Tegnap reggel kellemetlen meglepetés várakozott *Gérce* Kálmánra, mikor lement a nagy pincébe, hogy szemlét tartson a boroshordók fölött. A pincében két nagy hordó trónolt, melyek közel 1800 liter jófajta bort őriztek a mélyükben. Müértőleg megkongatta a hordókat *Gérce*, hanem azok előbbi szokásuktól eltérő hangot adtak most. A fia szobájában levelet talált, melyben a nagyreményű csemete azt írta, hogy a kordókat ő furta meg, hogy legalább némileg is kárpótást szerezzen magának azért a sértésért, amit az apja a becsületén ejtett. Egyben tudatta, hogy ő most utazik s utitársul magával vitte az apjának a szekrényében volt aranyóráját és aranyláncát.

— **Kivándorlás a Délvidéken.** A jó torontáli svábság körében egyre terjed a kivándorlási mozgalom. A temesvári nagy kongresszust megtartottak ugyan, de ez természetesen mitsem használt. Most *Zsombolyáról* írja tudósítónk, hogy az ottani svábság soraiból egyszerre *harminc család* kerekedett föl Amerika felé. A kivándorlók közül hatnak nem volt utlevele, ezeket Budapesten föltartóztatták. Kétezer karon a készpénzüket elvették s elküldték a zombolyai főszolgabírónak, őket pedig hazatoloncolták. A többiek eltávoztak Amerikába, mert hát azoknak rendben volt az utlevelük.

— **A milliomos asszonypáholó.** Azt a nem éppen udvarias magyar közmondást, hogy az „asszony verve jó”, különös módon alkalmazta a gyakorlatban *Alan Mason*, amerikai milliomos, akit a new yorki rendőrség le is tartóztatott. Elfogatásának ez a története: Ez évi június 17-ike óta egy ismeretlen ember abban lelta a kedvét, hogy sorba verte az asszonyokat, akikkel kevésbé látogatott helyen találkozott. Tizennégy asszonyt úgy összevert, hogy csak nehezen tudták az életüket megmenteni. Egy *Morton* nevű leány volt az utolsó áldozata és ez meg is halt. Az ismeretlen ember ugyanis szombaton megtámadta és akkorát ütött a fejére, hogy betört a koponyája. A rendőrség sok embert letartóztatott, de mindannyit szabadon kellett bocsátani, mert kitűnt ártatlanságuk. A legutóbbi áldozat holttestének megvizsgálásakor az orvosok azt mondták, hogy a koponyatörést csak balog ember idézhette elő. E megfigyelés alapján új nyomon kutatott a rendőrség és így jutott el a milliomos *Mason*hoz, a *Mason* és *Benlinfélé* zongoragyár tulajdonosához. A rendőrség elfogta és meg van győződve arról, hogy

a milliomos az asszonyverő, annál is inkább, mert Mason régebben boldogtalan szerelem miatt buskomor lett és hosszabb időt töltött elmegyógyító intézetben.

— **Vasuti szerencsétlenség egy tehén miatt.** Az elmúlt éjjel az Uszogh állomásról Ata felé tartó tehervonat elé egy gazdátlan tehén került. Tizenegy megtelt teherkresi átzökent az állaton, de az utána következő üres kocsi a pályatestről kiugrott és magával rántotta a többi még utána következő hét kocsit. Az utóbbi hét kocsi hasznavehetetlenné vált. Pécsről rögtön vasuti személyzet indult a színhelyre s a roncsok eltávolítását mára befejezték. A forgalom eddig csak átszállással volt fenntartható.

— **Megkerült öngyilkosjelölt.** Mi is megirtuk a minap, hogy Budapesten az Üllői-úton egy pénztárcát találtak, melyben Orbán Lajos tanárjelölt névre szóló névjegy volt. A névjegy e szavak voltak olvashatók: „Temesse nek el Pesten s ne boncoljanak fel.” A rendőrség már kinyomozta az öngyilkosjelöltet. Az illető Orbán Lajos önkéntes. Kihallgatásakor azt mondta, hogy a fenti sorokat egy elkésredett pillanatban írta.

— **A sötétség hatalma.** Tolsztojnak ily című színművére emlékeztet az a megrendítő eset, melyről az oroszországi Volozdából érkezik híradás. Egy férjes parasztasszony több éven át bűnös viszonyt folytatott a saját sógorával; kilenc gyermekük született ez idő alatt. A bűnös asszony mind a kilenc gyermeket rögtön, mikor megszülettek, meg is fojtotta és külön e célra ásott gödörbe elfödélte. A följelentő magának a vétkes asszonynak huszéves leánya, aki csak most merete a szörnyű titkot fölfeledezni, mert anyja megrontója, nemrégiben meghalt.

— **Humberték.** A párisi Figaróban érdekes cikk jelent meg Humberték szökéséről. A cikkíró többek közt ezeket mondja: Mindaddig szinte hihetetlen volt, hogy Humbertné és családja a rendőrség s az egész párisi detektívtestület mozgósítása ellenére meg tudtak szökni a fővárosból. Mióta azonban illetékes helyről értesültünk, hogy a titkos rendőrség és az államügyészség ez esetben is, mint már annyiszor vételekedtek egymással, nem csodálkozunk Humberték szerencsésén. Miután ugyanis a vasszekrényt kinyitották Leydel és Lemercier vizsgálóbírák privát-detektívek útján nyomoztatták a szökevényeket. A titkos-rendőrség mindazonáltal teljesítette kötelességét s olykor helyes nyomon haladt, de mindig későn érkezett, mert a szökevényeket láthatólag eleve értesítették szándékairól. A titkos rendőrök vagy a magádetektívek nyilván a csalóbanda zsoldjában voltak. Humbertné nem távozott Párisból: a Parc Monceau egy magános házában rejtőzött s csak június hó 8-án utazott el. A család tagjai Hendayben találkoztak s Barcelonában szálltak hajóra. Davenay azután világosan kifejti, hogy miként játszották ki Humbertné és családja a párisi titkos rendőrséget. Lemercier vizsgálóbíró szerinte épp azoknak a privádetektíveknek szolgálatait vette igénybe, akik Humbertné bérencei voltak s a rendőrség minden tervéről idejekorán értesítették a szélhámós asszonyt.

— **A szerencse olyan, mint a lidérc.** Az emberek gyarlósága abban tünik ki, hogy szerencséjüket egész életükön át ott keresik — ahol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeresmény, a 600.000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott 3/4 beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főarúsító egyszerre nyolc szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette a lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencsésjét és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest, Bálvány utca 10. Az új terv szerinti, 5000 nyereseménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának huzása már 1902. évi november hó 20. és 21. én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolcad 1 K. 50 fillér.

— **Figyelmeztetés a fénykép-jogra nézve!** Mivel folyó hó 10-kétől kezdve, penztárainnál a Paragon rendszerű Blokkokat vezetem be, tisztelettel felhívom a fénykép-bon tulajdonosokat, sziveskedjenek még e hét folyamán fényképeiket nagyításra elhozni, illetve beküldeni. Kiváló nagybecsüléssel Porter Vilmos Nagy-Áruháza Arad, Szabadságtér.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Eiveszett egy barna bőrtárca,** melyben levél, számla, egy női fénykép és 400 korona volt, a Zrinyi-utcától az Atzél Péter-utca 3. számig. A becsületes megtaláló Czirkál Gézánál 116 jutalomban részesül.

A nagyherceg regénye.

(Miért haragoszik a cár?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 13.

Sok szó esett mostanában Pál orosz nagyherceg házasságáról, melynek következtében a cár szörnyen megharagudott. A világszerte érdeklődést keltett esetről ujabbban a következő részleteket jelentik Berlinből:

Pál orosz nagyherceg neje elvált felesége Pistohlkors lengyel ezredesnek. Már idősebb nő, akinek egy 15 éves fia van. A fiu a pétervári cári hadapród iskola növendéke. Nem szép nő, sőt himlőhelyes, de rendkívüli művelt és szellemes. Lengyel grófi családból származik.

Pál orosz nagyherceg 10 évvel fiatalabb nálánál. A nagyherceg már 18 éves korában örülten szerelmes volt ebbe a nőbe, a kihez nem mert közeledni.

Pétervárott is megismerkedett vele személyesen egy katonai ünnepélyen, a melyen a cár képviselőjében megjelent. Itt bemutatták neki az ezredet és nejét, aki már régóta beléje szerelmes, és a herceget úgy letudta bilincselni, hogy azóta állandó levelezésben állott vele. Sőt utána is utazott Olaszországba, ahol rábirta az ezredet, hogy váljon el nejétől.

Az ezredes, a kinek az asszony bevallotta, hogy ő is vonzódik a nagyherceghez, belement ez elválásba.

A nagyherceg a válóper eldőlése után a cárnál jelentkezett kihallgatásra és ekkor előadta, hogy nőül akarja venni az elvált ezredesnét.

Azt mondják, hogy az amugy is nagyon ingerült cár szörnyen megharagudott Pálra. — Előbb leakarta beszélni szándékáról, de aztán haragosan kiutasította a nagyherceget.

Pál nagyherceg — úgy látszik, jó előre tudta ezt — már régebben pénzzé tette minden ingatlanát és azonnal elutazott Oroszországból. Egyenesen Firenzébe ment, a hol már várta menyasszonya.

A nagyherceg, ki a cári családnak egyik legműveltebb tagja, állandóan Olaszországban fog tartózkodni és soha többé vissza nem tér Oroszországba, a hol bizonyára nem jó sors vár reá.

Az orosz lapoknak meg lett tiltva, hogy erről az esetről írjanak és két lapot, a mely mégis megemlékezett róla, azzal büntették meg, hogy egy hónapig betiltották megjelenésüket.

Hírlik, hogy Pistohlkors bárót egyenest a nyugalomba küldik, mert beleegyezett abba, hogy nejétől elválasszák.

Egy az udvarhoz közel álló forrás szerint Pál nagyherceg a cár elé lépve kapacitálni akarta, hogy beleegyezék házasságba. A cár hadsegéde jelenlétében így szólt:

— Nem, sohasem!

Mire Pál nagyherceg így szólt:

— Felség! ha nem vehetem nőül imádot-tamat, akkor abban a pillanatban, a mikor innen a palotából kilépek, agyonlövöm magamat!

Erre dühbe jött a cár és így szólt:

— Eredj szerencsétlen, soha többé ne kerülj szemem elé.

Pétervárott az a hír van elterjedve, hogy Pál nagyherceg elhagyta ősei hitét és áttért a római katolikus vallásra.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Az ügyvéd büne.** Grün Ede dr.-nak, a sikkasztással vádolt budapesti ügyvédnek a Nemzeti szálló tulajdonosának panaszán kívül két másik sikkasztásért is helyt kell állania, melyeket Machán Gusztáv és nővére kárára követett el 5962 korona erejéig. A tárgyalást, a melyet egy izben már megkezdték, ma folytatta a budapesti büntető törvényszék Agorasztó bíró elnöklésével. Grün Edével együtt a vádlottak padjára kerültek Pető József, Radó Zsigmond és Urányi Miksa bűnpalástolással vádolva. Ma még nem hoztak ítéletet.

§ **Különös gyilkosság.** London legnagyobb forgalmu utcáján pár hét előtt rémes jelenet játszódott le. Georges Warren gyáros éppen át okart menni a kocsiuton, a mikor vágatva egy automobil közeledett. Az automobil a tulajdonosa, Benjamin Harway vezette, aki a mint észrevette Warren, nem állította meg a gépet, sőt hirtelen meggyorsította és egy kanyarodással éppen a gyalogjáróra terelte. Rettenetes kiáltás hangzott el, a tömeg összefutott: Warren véreben fetrengett a földön. Az automobil pár lépéssel odább feltartóztatta a rendőr. Eleintén azt hitték, hogy baleset történt, de mikor 24 órai önkivületi állapotából a sebesült magához tért, szörnyű dolgot mondott el.

— Warren meggyilkolt... régi ellenségem... láttam, hogy szándékosan gázolt el.

Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel és le tartóztatták az automobilost. Warren három nappal később meghalt sebeiben. Az utcai szerencsétlenség egész regényt derített fel, a mely most szenzációs esetet adott az angol bíróságnak. Tegnap kezdték el a bűnpörnek a tárgyalását s mintegy husz tanut idéztek meg kihallgatás végett. Az előzetes kutatásból kitűnt, hogy Warren évek előtt jó barátja volt Harwaynek, de valami üzleti differencia miatt összekülönböztek egymással.

Azóta a két férfi halálos ellensége volt egymásnak. Warren pár hónap előtt tanuként szerepelt egy pörben, a melyen a régi üzlettársa éppen az ő tanúsága miatt ötvenezer font sterlinget veszített. Ezt Harway nem felejtette el és megesküdött, hogy megbosszulja magát. A bosszu az utcán kinálkozott: elgázolta automobiljával az ellenségét. A bíróság nyolc évi kényszermunkára ítélte a gyilkost.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

== **A legujabb aratógép.** Az amerikai gépezetek egyik meglepetést a másik után rendezik számunkra. A képzelhető legkülönbözőbb emberi munkára megtalálták már a gépet, amely sokszoros gyorsasággal és tökéletesebben végzi el a munkát, amit az emberi kéz csak fáradságosan tud megtenni. Most egy újfajta aratógépet szerkesztett egy amerikai gépezetmérnök, olyan gépet, amely nemcsak arat, hanem egyuttal be is takarja a termést, csépel, osztályozza a gabbanemeket és végül zsákba gyűjti. Csak rá kell bocsátani a gépet a gabonaföldre, magától elvégez mindent, sőt emberi segítséget nem is vehet igénybe, mert oly gyorsan és pontosan végzi a dolgát, hogy az ember csak ronthat, ha beleértja magát. Az ilyen monstrum-gép naponta 40 hold föld gabonáját aratja le és 1500 zsák buzával számol be este a gazdának.

== **Fizetésképtelenségek.** A bécai hitelezők védőegyesülete a a következő fizetésképtelenségeket közli: Erdei és Tömör Cegléd. — Konstantinovic V. J. Pancsova. — Hirschbein Lipót, Ipolyás. — Grosz Jakab, Szeged.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 13

Debitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba szállítandó tartott, közben néhány fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek kedvezők. Időjárás szép.

Kreditőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$, páris 5-el magasabb.

Zárulat 12 órákor:

Buza 1903. Áprilisa	7.48—7.50
Rozs 1903. Áprilisa	6.51—6.52
Zab 1903. Áprilisa	6.36—6.38
Tengeri 1903. májusra	5.75—5.76
Repce augusztusra	11.80—11.90

Zárulat 5 órákor:

Buza 1903. Áprilisa	7.49—7.50
Rozs 1903. Áprilisa	6.51—6.52
Zab 1903. Áprilisa	6.36—6.37
Tengeri 1903. májusra	5.74—5.75
Repce augusztusra	—

Zárulat 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	669.25
Magyar hitelrészvény	706.25
Leszámlolóbank részvény	444.50
Rima-Murányi vasúti részvény	469.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	695.25
Közuti vasút	616.75
Városi villamos vasút részvény	329.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 13. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 108—9 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 110—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 108—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 108—9 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 108—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 104—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 102—4 fillérig.

Sertésleltétel. November hó 10. napján volt készlet 38,971 darab, november hó 11. napján főlhajtott 633 darab, november hó 11. napján elszállított 805 darab, november hó 12. napján maradt készlet 38,799 darab. — Üzlet: Kissé élénkebb.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, november 13.

Magyar aranyáradék 4%	130.60
Magyar koronajáradék 4%	97.60
Magyar arany 4%	—
Magyar ezüst 4%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyerevényorszjeggy kölcsön	201.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	157.—
Osztrák papírjáradék	100.75
Osztrák járadék ezüst	100.50
Osztrák járadék arany	120.50
Koronajáradék	100.—
1860-iki államsorsjegyek	150.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1560.—
Magyar hitelbankrészvény	704.50
Osztrák hitelbankrészvény	668.25
Osztrák-magyar államvasút	694.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márká	116.96
London	339.22
Páris	95.17
20 márkás arany	—

„Henneberg-selyem”

csak akkor valódi, ha tölem egyenesen rendeltek meg — blousoknak és rubáknak feketében, fehérben és színesben, méterje 65 krtól 14 frt 65 krig. Mindenkinek vám- és bérmentesen házhoz szállítva. Minta azonnal küldetik. Schweizba dupla a postabér. 1991

HENNEBERG G. selyemgyáros
(külf. cs. és kir. udv. szállító) Zürich.

NAPIREND.

November 14. Péntek. Róm. kath. naptár: Jukund. — Protestáns naptár: Jukund. — Görög-keleti naptár (november 1.): K. D. — A nap két 6 óra 49 perckor, nyugszik 4 óra 8 perckor. — A hold két 3 óra 35 perckor, nyugszik 4 óra 54 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-museum helyisége melletti hásterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változás nem várható.

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvonal.

— Angol regény. —

Fordította: Ritt Gyula.

[9]

(Folytatás.)

Es most térjünk más dologra, — szolt a vizsálóbíró és a rendőrfőnök által rajzolt kocsi-beosztási tervet maga elé tette az asztalra. Ugy látom, hogy kegyed a 9. és 10. sz. ágyakkal ellátott „d” fülkét foglalta el.

— Azt hiszem, hogy a 9. számú fekhelyet birtam.

— Ugyvan, a felől biztos lehet. Es tudja-e, hogy ki volt a szomszédja? A 7. és 8. számú gondolom.

A grófnő ajkai megrándultak és pillanatnyi fölindulás vett erőt rajta.

— Az volt, ott . . . ott . . . — felelt halk, reszkető hangon.

— Nos, nos, méltóságos asszonyom, — szolt a bíró oly hangon, mintha egy gyermeket akart volna megnyugtani. Nem kell, hogy kimondja, elhiszem, hogy nehezére esik. Tehát tudja?

Lassan bölintott fejével, de egy szót sem tudott szólani.

— Látta kegyed ezt az embert? Nem, nem . . . természetesen, hogy nem az eset után gondolom, hanem azelőtt. Az utazás alatt beszélt-e vele, vagy ő kegyeddel?

— Nem, határozottan nem.

— Nem is látta őt?

— De igen ha jó emlékezem Moánéban, az ebédnél.

— Hm, valóban, ő ebédelt Moánéban. Más-kor nem látta, Rómában nem találkozott vele?

— Kit gondol ön? A meggyilkoltat?

— Ki mást gondolnék?!

— Tudtommal nem.

— Ugy gondolom, hogy talán barátai közé tartozott . . .

— Bocsnatot kérek, az határozottan nem volt, — szakította félbe a grófnő.

— Akkor tán ismerőseihez . . . úgy bizonyára kegyedhez is közeledett volna?

— Valószínűleg!

— Es, azt ő nem tette? Sohasem beszélt kegyeddel?

— Az említett esetet kivéve, nem láttam őt, mivel az egész uton csaknem állandóan fülkémbe tartozkodtam.

— Egyedül? Az rettenetesen unalmas lehetett kegyednek, — szolt tréfás hangon a bíró.

— Oh, nem mindig egyedül, szolt vontatva a grófnő és gyöngye pir futotta be arcát. Barátaim is voltak abban a kocsiában.

— Kik voltak azok a barátok? Nyugodtan megmondhatja grófnő, hisz ugyis meg fogjuk tudni.

— Nem is volt szándékomban ön előtt eltitkolni, válaszolt a grófnő, elhalványodva a két-értelmű czélzás fölött. Miért is tennem?

— Tehát e barátok

— Sir Collingham Károly és fivére. Ok átjöttek néha-néha és társaságot nyujtottak nekem.

— Nappal?

— Természetesen, hogy nappal, — szolt és szemel fellángoltak ez újabb sértésre.

— Régóta ismeri az urakat?

— A tábornokot az elmúlt télen ismertem meg egy társaságban. Ott mutatta be nekem a fivéré is.

— Eddig helyes. A tábornok tehát ismerettsége révén érdeklődött kegyed iránt. Ez magyarázta meg az előbbeni különös, helytelen eljárását.

— Sem különösnek, sem helytelennek, nem tartom a tábornok föllépését. Ő egy igazi gavalér. — Szolt közbe a grófnő.

— Oh igen! Az természetesen! Hanem folytassuk. Nemde néha álmatlanságban szenved méltóságos asszonyom?

— Nagyon gyakran, — rendesen rosszul alszom.

— Akkor könnyen föl is lehet zavarni álmából, nemde? Az elmúlt éjjel nem hallott valami szokatlan zörejt vagy zajt a háló kocsiában közvetlen a kegyed szomszéd fülkéjében.

— Nem!

— Szavakat, vagy nagy küzdelem zaját?

— Nem, éppen semmit.
— Erthetetlen, ez különös egy kissé. Az áldozaton ejtett sebek pedig határozottan nagy kétségbeesett harcot igazolnak. — Es kegyed ki ismeri, hogy rosszul szokott aludni és a szomszéd fülkétől csak egy ékony deszka fal által volt elválasztva, semmit, a legcsekélyebb zörejt sem hallotta volna? Ez rendkívül különös.

— Valószínűleg, mélyen aludtam akkor.

— Hisz aki oly ébren alszik, azt a legkisebb mozgás is felkelti. Hogyan tudja ennek a magyarázatát adni, hogyan tudja e két ellenkező dolgot összhangzásba hozni?

A vizsálóbíró, a legudvariasabb hangon tette föl a kérdést, de hitetlensége gorombasággal volt határos.

— Az nagyon egyszerű, — válaszolt a grófnő, — altatószert vettem be. Utazás alkalmával ezt mindig megcselekszem és ép chlorált vagy sulfonált viszek magammal.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.06
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsin délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.07	Gyorsvonat délután 4.06
Radnára délután 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Nemzeti színház.

Bérlet 45. sz.

Páratlan.

Pénteken, 1902. évi november hó 14-én.

Közönyt közönyvel.

Énekes vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Moreto. Spanyol eredetiből fordította: Györy Vilmos.

SZEMÉLYEK:

A gróf	Györe Alajos.	Carlos, gróf	Csiky László.
Diana, leánya	Gazdi A.	A herceg	Ternyei L.
Cynthia, huga	Szilassy J.	Don Gaston	Gózon Béla.
Penissa	Daróczy Ilka.	Polilla	Zilahy Gyula.

Kezdete este 7 órákor.

NYILTTÉR.*

BORHOZ LEGJOBB!!

KITUNO ASZTALIVIZ

136

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés miatt levő számokra hivatkozni.

As apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám.

— Telefon szám: 151. —

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vasnagobb betűből 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cseledeknek ajánlkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre
szolgáló levelezőlapok kaphatók

Aradon:

Révész Mándor

könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

Ifj. Klein Mór

könyvkereskedésében, Atzál Péter-utca.

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében, Andrassy-tér.

Kubina Béláné

papirkereskedésében, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond

papirkereskedésében, Andrassy-tér.

Ozv. Hammerschlag L.-né

dohánytőzsdejében, Andrassy-tér.

Lészay Sándor

dohánytőzsdejében, Andrassy-tér.

Kis tőzsdében

Templom-utca.

Kohn László

Waggongyárban.

Hoffmann József

fűszerkereskedésében, Forray-utca.

Bauer Gyula

dohánytőzsdejében, Andrassy-tér.

Kerestetik

egy ügyes pénztárnok, ki az irodai teendőiben némi jártassággal bír. — Czim a kiadóhivatalban. 2030

Ebéd és vacsorát

esetleg teljes ellátást kaphat 1—2 fiatal ember intelligens családnál. Czim a kiadóhivatalban. 2068

Egy elegánsan berendezett,
ujjonan átalakított,

elsőrendű

kávéház

Budapest legélénkebb helyén, a köruton, elköltözés miatt sürgősen, minden elfogadható áron

eladó.

Levélbeli tudakozások az átvétel-, regie- és jövedelemre nézve „Cuba 5091“ sz. alatt intézendők Schwarz József hirdetési irodájába Budapest, Marokkai-utca 4. szám. 2084

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árai 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű **gummicsővek** 3 koronától feljebb. Fejtőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi-fecskendők és kutak
valamint javítások elfogad-
tatnak.

Uraságoktól levetett
téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron vesznek.

Kivánatra bázhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is vesznek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Előkelő

**bornagy-
kereskedés
képviselőt keresi**

jól bevezetett budapesti ügynökség, jutalék ellenében. — Szíves ajánlatok: „Jutalék 1902“ jelű alatt Bleckner J. hirdetési irodájába IV., Sütő utca 6. címzendők. 2089

Keresek

Körös szálloda és vendéglőm részére egy ügyes, szakképzett

vendéglőt

azonnali belépésre.

Bővebbet Krausz Ödönél, lőszáshelyen. 2088

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog crema

használat által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.
Egy tubus 50 fillér.

Legjobb bevásárlási helye mindenütt

**illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpasztak,
szájvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
arczvizek,
hajszeszek,
szivacsoknak.**

A legmagbízhatóbb minőségekben mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!

WOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 1710

Telefon 219.

Alapított 1850.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrassy-tér 16.

Világítási cikkek.

Legnagyobb választék

Ditmár-féle

villanyos és légszeszcsillároknak

Elvállalunk világítási berendezéseket.

Átalakításokat petróleumról villanyvilágításra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Legteljesebb collectió étkező, tea, kávé és feketekávé készletekből. A legolcsóbbaktól a legfinomabb kiállításukig.

Egyes kávé, teás és mokka csészékben, valamint csemege és egyéb tányérokban a vidéken páratlan olcsó és gazdag választék.

Diszmi tárgyakból a legújabb perámiai művek készleten tartatnak. 2000

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg készletek utolérhetlen olcsó áron. A legegyszerűbbtől a legmodernebb újdonságokig. Színes üveg disztárgyakból állandó nagy készlet.

Fémáruk:

„Kayser zinn“ disz és használati tárgyakból egyedüli raktár. „Szandrik“ kormöczbányai ezüstműveinek képviselője. Alpacca ezüst evőeszközök és disztárgyak. Alpaccáruk.

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága
Aradon,
Vörösmarty-utca 1. szám.

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

1542

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

Zálogcédlákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Általmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Téli ingek, nadrágok, keztyük,
gyermek őszi és téli sapkák és kalapok.

Szőnyegek, függönyök,
Linoleum és I. rendű parquetta szőnyegek,
függő- és asztali lámpák,
**vadász fegyverek és táskák
nagy választékban.**

ZIMMERMANN és EISELE

Arad, a Szentháromsággal szemben (Templom-utca sarkán)
a „Zöld papagájhoz” 1671

Ablakredők és lőtakarók.

Villanyos házi csengő
bevezetést,

Villanyos házi csengő
javítást,

Villanyos csengő
évi jókarban tartást,

Házi telephon
szerelést szakszerűen és jutá-
nyosan készít 1732

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és var-
rogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Figyelmeztetés

a fénykép-jogra nézve!

Mivel folyó hó 10-ikétől kezdve pénztárainnál a Paragon rendszerű Blok-
kokat vezetem be, tisztelettel felhívom **a fénykép-bon tulajdonoso-
kat**, sziveskedjenek még a hét folyamán fényképeiket nagyításra el-
hozni, illetve beküldeni.

Kiváló nagyrabecsüléssel

PORTER VILMOS

Nagy Áruháza

2054

Aradon, Szabadság-tér.